

DERYBŲ EIGA

"STATUS QUO" IŠLAIKYTI, BET NEPAKEISTI

Praėjusiame numeryje pastebėjome, kad tarp tautinėje politikoje galime kalbėti apie prasidėję "derybų erą". Panašų išpūdį susidarė ir kiti tarptautinės scenos stebėtojai. TIME rašo apie "Toward the

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Era of Negotiations", o New York Times James Reston pastebi, kad pasakutiniaisiais metais daugiau progos buvo pasirodyti kariams negu diplomatomams, tačiau ateityje daugiau girdėsime iš pasakutinių. Jis tarp kitko daugiau tikisi ir iš Jungtinių Tautų. Restonas rašo:

"Aišku, kad Jungtinės Tautos neturi pakankamai politinės jėgos ar moralinio autoriteto priversti didžiasias valstybes paklusti jų principų ir sudaryti taiką, tačiau to nepaisant, tinkamu laiku ir susidarius atitinkamomis sąlygomis, jos gali sudaryti progas rimtom privačiom deryboms, ir JT pareigūnai šiuo metu to ir siekia".

Spalio mėn. Jungtinėm Tautom sukanka 25 metai ir ta proga suvažiavę visa eilė vadovaujantių politikų pasakys daug iškilmingų kalbų ir, ko gero, padarys eilę sandėrių. Tai, žinoma, nereikia, kad nuo šio laikopasaulio ateitis yra rožėmis klota. Derybos gali būti sunkesnės už atvirą kovą. Be to, derybos paprastai išplaukia iš sudariusios status quo būklės kas palaidoja viltis bet kuriems greitiems pasikeitimams, kurių mes taip trokstame.

Derybos bus sunkios, nes sovietai į jas eina, tikėdami laimėti šypseną tai, ko iki šiol nepasiekė kumščiu. Be to, Maskvos vyriausybė nėra taip spaudžiama susitarti savo "viešosios opinijos", kurią 100% pati kontroliuoja, kaip, sakymu, Washingtono administracija. Tai palyginti labai nežymia balsų persvara pasisekė per senatą praversti į biudžetą sumas, reikalingas priešraketinių raketų išsigijimui. O rodos ir senatoriams turėtų būti visai aišku, kad lengviau susitarti su sovietais dėl atominio ginklavimo si suvaržymo, kai tų ginklų turi daugiau, o ne mažiau. Silpnumas pažadina tik konkurentų apetitą.

Kaip sunki gali būti derybų eiga, gerai parodo vokiečių - sovietų ir Artimųjų Rytų derybos. Visai aišku, kad sovietai norės panaudoti 90 dienų paliaubas tam, kad pastūmėjus savo priešlėktuvinių raketų baterijas arčiau Suez kanalo. Yra duomenų, leidžiančių manyti, kad sovietai tai jau padarė, ir amerikiečiai su Izraeliu tai iki tam tikro laipsnio yra nusiteikę toleruoti. O jei sovietai dar toliau stumsis? Ar verta dėl to nutraukti paliaubas ir derybas?

Antras pavyzdys yra

vokiečių, sovietų derybos. Ten ilgai buvo derėtasi dėl kiekvieno termino ir kablelio. Ar su tarti dalykai bus "Abkommen" ar tik "Vereinbarung", ar sienos turi būti "Unverletzlich" ar "Unantastbar", nors didelio esminio skirtumo tarp tų žodžių nėra.

Sovietai dėl kiekvieno žodžio derėjosi, nors atrodė, kad jie buvo daugiau susidomėję per kiek laiko Mercedes-Benz jiems prie Maskvos pastatys sunkvežimių fabriką, negu teisišnių plonybėm.

O kai Bonnos užsienio reikalų ministeris Scheel formaliai pareiškė savo vyriausybės interesus į Vakarų Berlyną ir pakartojo, kad sudaroma sutartis nebus ratifikuota, jei derybos dėl Berlyno statuso nedarys pažangos, Gromyko į tai turėjo seną atsakymą: "Sutartis nekalba apie Berlyną".

Kitaip sakant, vokiečiai neturėtų skubintis su kreditais Sovietijos pramonės sustiprinimui, jei pirmiau negaus naujų garantijų Vakarų Berlyno saugumui. Bet, jeigu taip, ar nevertėtų pirmiau pagrindinai dėl visko susitarti, o ne skubintis su dabartinio status quo pripažinimu? Kai tokį klausimą Newsweek

Pabaltiečių delegacija JAV Valstybės Departamente. Stovi iš kairės: Bruno Albas -- Jungtinio Baltų Komiteto gen. sek., Gerhard Bushmann -- Estų Taut. Tarybos Igal. Washington, Heikki Leesment -- Amerikos Estų Tautinės Tarybos Pirmininkas, Gunars Meierovics, -- Jungtinio Baltų Komiteto Pirmininkas, Dr. Martin J. Hillenbrand -- JAV Valstybės Departamento Sekretoriaus asistentas Europos reikalams, Eugenijus A. Bartkus -- Amerikos Lietuvių Tarybos Pirmininkas, Uldis Grava -- Amerikos Latvų Bendruomenės Pirmininkas, JAV Valst. dep. valdininkas ir Dr. K. Šidlauskas -- Am. Lietuvių Tarybos išdininkas. Apie šios delegacijos lankymąsi plačiau buvo rašyta Dirvoje nr. 56, liepos 29 d.

pastatė kancleriui Brandt, tas atkirto:

"Turiu išpūdį, kad nei amerikiečių, nei britų, nei prancūzų politika nesiekia dabartinio status quo pakeitimo, bet jei taip, negalima mūsų susitarimą laikyti nusileidimu sovietams..."

Status quo yra, mes jo nesukūrėm, bet mes turime su juo skaitytis.

KALTINAME KREMLIAUS VADUS GENOCIDU...

Ryšium su Sovietų Sąjungos įvykdytos okupacijos Baltijos valstybėse 30 m. sukaktimi, Baltijos ir kitų Rytų bei Vidurio Europos kraštų atstovai Švedijoje paskelbė Stokholme atitinkamą atsisaukimą -- kreipi-

mąsi. Rašte nurodyta į Sovietų Sąjungos agresijos faktą, jėgos panaudojimą, įvykdytus gyventojų išvežimus ir toliau pabrėžiama:

"Mes kaltiname Kremliaus vadus genocidu, įvykdytų Vidurio ir Rytų Europoje, visiškai nesiškai skaitant su Genocido sutarties nuostatais. Sutartis buvo priimta Jungt. Tautų ir daugelio kraštų, jų tarpe ir Sovietų Sąjungos, patvirtinta. 30 metų tarpe tik Baltijos valstybėse buvo sunaikinta 600,000 gyventojų.

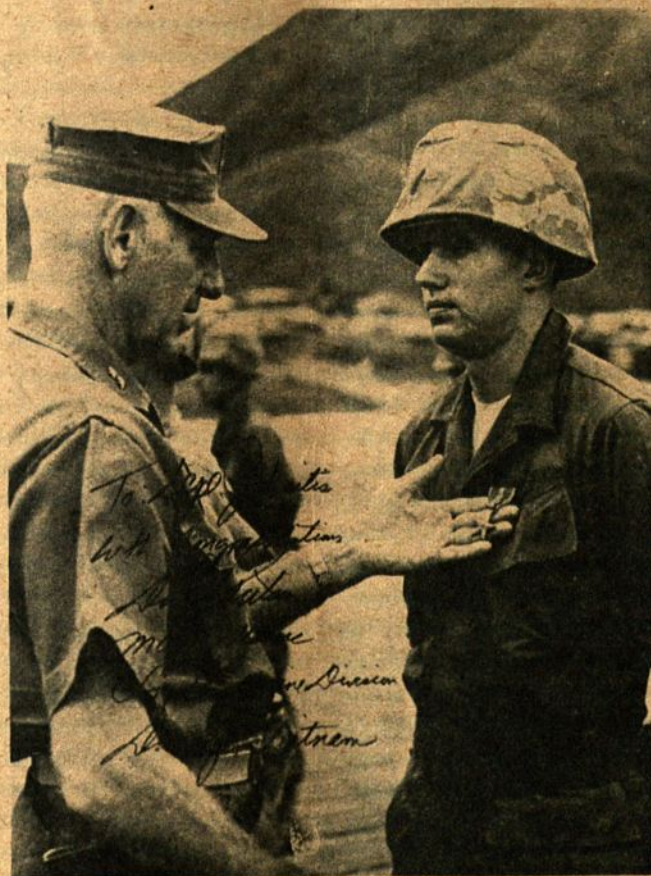
Raštą pasirašę septynių organizacijų Švedijoje atstovai kreipėsi į laisvasias tautas, jų vyriausybes, laisvąją spaudą, pasaulio viešąją nuomonę ir tarptautines organizacijas, prašydami, kad jie remtų Baltijos kraštus jiems kovojant dėl laisvės ir padėtų įgyvendinti jų istorinę, politinę bei moralinę teisę -- atgauti nepriklausomybę,

• kad būtų pasmerktas Sovietų Rusijos karinis imperializmas ir kolonializmas ir būtų padarytas spaudimas į Sovietų Sąjungos ir kitų komunistinių kraštų vadus, siekiant juos priversti gerbti ir liautis pažeisti ne tik žmogaus teises, bet ir tautų laisvo apsisprendimo teisę ir paskelbti politinių kalinių amnestiją.

Kreipimąsi pasirašė Lietuvių Sąjungos Švedijoje pirmininkas J. Pajaujis, Estų ir Latvų Tautinių Fondų pirmininkai, be to, Lenkų Pabė-

(Nukelta į 2 psl.)

ATSIŽYMĖJĘS LIETUVIS KARYS

Marinas I/cpl. Leonardas Jakutis už drąsą apdovanojamas medaliu.

Vietname daug lietuvių jaunuolių garbingai atliko ir atlieka karišką tarnybą JAV kariuomenėje. Visa eilė jau yra ir galvą padėjusių kovojant su tuo pačiu raudonoju priešu, kuris te-rijoja ir mūsų tėvų žemę. Neperseniausiai teko susitikti su vienu jaunuoliu, kuris ištarnavo Vietnamo fronte 13 mėnesių. Tai simpatingas, gražiai naujagis jaunas

vyras, marinas Leonardas Jakaitis. Jo veide matosi žymės liudijantios jo dalyvavimą kovos lauke. Priešui užpuolus jo dalinį ir sunaikinus Leonardo valdomą radijo siųstuvą, šis jaunuolis rizikuodamas savo gyvybę puolą gelbėti sunkiai sužeistą draugą, tempdamas jį už nugarį. Grįždamas paimti naujai sužeistuosius, Leonardas išne-

žioja amuniciją dar kovojantiems draugams. Tačiau po kelių tokių sėkmingų suvaikščių, priešui kulka neaplenkia ir Leonardo. Sužeistas į galvą, ilgai gydosi ligoninėje, o viena iš skeveldrų palieka neišimama sunkiai prieina moje vietoje -- kakle.

Už parodytą ypatingą drąsą, pasiaukojimą, altruizmą ir pareigingumą, Leonardas Jakaitis buvo apdovanotas Bronzos Žvaigždės ir "Purple Heart" medaliais. Šis Leonardo gyvenimo epizodas ir vėl įrodo, kad lietuvis jaunuolis kovos lauke yra geras karys, sąžiningai atliekantis savo pareigas pavojuje.

Šiuo metu Leonardas studijuoja Philadelphia Temple universitete ir ruošiasi odontologijos profesijai. Jo vyresnysis brolis, mechanikos inžinierius Romas, tarnauja kariuomenėje leitenanto laipsniu, Tailande. Tėvas, Pranas Jakaitis, susipratus lietuvis, prieš septynius metus tapęs našliu, rūpestingai išaugino ir mokslo savo abu sūnus.

Visiems trims Jakaitiams linkėtina sėkmės tolimesniame jų gyvenime. (smj)

VOKIEČIAI IR RUSAI (4)

KINIJOS VAIDMUO JŲ SANTYKIUOSE

1963 metais į Maskvą atvykusi kiniečių komunistų delegacija paskelbė nesutinkanti su Maskvos linija ideologiniais sumetimais. Tassas tuojau pat paskelbė iki šiol nežinomą faktą -- per paskutinius metus Kinių pasienyje įvykę per 5.000 ginkluotų susirėmimų.

1964 m. balandžio 4 d. Sovietijos vyr. ideologas Suslovas paskelbė tezę, kad priešingai kiniečių teigimams esąs dar ir "taikingas kelias į socializmą". Po 12 dienų Rytų Vokietijoje veikianči socialistinės vienybės (SED) partija deklamuavo, kad vienintelis kelias į Vokietijos suvienijimą yra savistovių vokiečių valstybių federacija.

1964 m. birželio 10 d. Mao Tse-tungas kaltino sovietus imperializmu: "Atskyrę vieną Vokietijos dalį, jie išvarė jos gyventojus į Vakarus. Jie atplėšė dalį Lenkijos ir prisijungė prie Rusijos. Už tai davė lenkams dalį Rytų Vokietijos. Panašiai atsitiko Suomijoje. Jie pagrobė viską, ką tik galėjo." Mao aiškiai norėjo įgyti Rytų europiečių simpatijų.

Tada pats Chruščiovas nutarė panaudoti vokiečių kortą. Asmeniškai jis vokiečių nemėgo. Kaip vaikas jis dirbęs viename vokiečių dvare, kare nustojo sūnaus. Dabar Chruščiovas pirmiausia sudarė draugiškumo sutartį su Rytų Vokietija su sąlyga, kad ji nustos galiojusi Vokietijos susijungimo atveju. Po to jis pasiuntė savo žentą Adžubėjų į Bonną paruošti dirvą jo paties vizitui. Adžubėjus aiškino: "Geriau užsižiėbti vieną žvakę, negu vaikščioti patamsėje". Atrodė, kad

Chruščiovo vizito neteks ilgai laukti.

Tačiau sovietų saugumo organai, norėdami suardyti tas pastangas, sunkiai dujomis apnuodijo vokiečių ambasados Maskvoje pareigūną Schwirkmann. Chruščiovas išakė savo užsienio reikalų ministerijai viešai atsiprašyti. Tai buvo paskutinis jo valdymo aktas. Jis buvo nuverstas.

1964 metų spalio 6 d. minint Rytų Vokietijos įsteigimo 15 metų sukaktį, jos valdovas Ulbrichtas pareiškė, kad vienintelis kelias į Vokietijos suvienijimą eina per Vakarų Vokietijos socialdemokratų (SPD) ir socialistinės vienybės (SED) partijų bendradarbiavimą. Tai esąs raktas į Vokietijos suvienijimą. Svečias iš Maskvos savo kalboje pareiškė, kad Vokietijos suvienijimo klausimą galima išspręsti tik valstybių konfederacijos būdu. To svečio vardas buvo Leonidas Brežnevas. Už savaitės jis buvo partijos bosu vietoje Chruščiovo.

Rytų Vokietijos valdovai iš sovietų malonės apsižiūrėjo, kad rusai buvo nepatenkinti savo santykiais su vokiečiais, kurių dalies išlaikymas savo valdžioje reikalavo 20 rusų divizijų Rytų Vokietijoje, o kiti vokiečiai gyvendami laisvėje, su nepasitikėjimu ir baime žiūrėjo į Sovietiją.

1966 metų balandžio 2 Maskvoje vykstančiame visąjunginiame kompartijos kongrese -- iki šio laiko paskutiniame -- Gromyko nurodė, kad santykiai su Vakarų Vokietija nebūtinai turi būti blogi. Jis pabrėžė, kad Vokietijos problema reikalaujanti skubaus sprendimo ir davė labai keistą pavyzdį jų suregulavimui. Jis paminėjo Lietuvos Brastos (Brest-Litovsk) 1918 m. taikos sutartį tarp Vokietijos ir Rusijos. Ta sutartis buvusi rusams padikuota, tačiau ji kartu buvo ir pradžia vėlesnio gero vokiečių-rusų sugyvenimo.

Vakarų Vokietija į tai visai nereagavo. Maskva tačiau išakė savo tarinams Rytų Berlyne ieškoti glaudesnių kontaktų su Vakarų Vokietija ir ypač socialdemokratais.

1966 m. birželio mėn. Bukarešte susirinkę Sovietų ir jų satelitų vadai nustatė tokias sąlygas taikai Europoje:

1. pripažinimas esančių sienų;

2. paleidimas NATO

ir VARŠUVOS sąjungų;

3. atitraukimas svetimų kariuomenė.

Tas paskutinis punktas tačiau patiems sovietams buvo labai nepatrankus. Jei amerikiečiai pasitrauktų iš Europos, ten mažai kas pasiūlytų. Jei sovietai atitrauktų savo divizijas iš Rytų Vokietijos ar kitų savo satelitų, ten anksčiau ar vėliau išsyrskėtų noras atmesti ne tik sovietų globą, bet ir jų primestą valdymosi sistemą. Čekoslovakija tai geriausiai įrodė. Santykiai su Vakarų Vokietija davė sovietams progos atsakomybę už tą natūralų procesą primesti... Vakarų Vokietijai. Kartu sovietai paskelbė vadinamą Brežnevo doktriną, kuri leidžia sovietams išsiki-

ti į kitų (bolševikiška prasme) socialistinių valstybių vidaus reikalus, jei jų eiga graso sovietų saugumui. Po Čekoslovakijos įvykių atrodė, kad Maskva vėl pasirinko griežtesnę liniją.

1969 m. kovo 5 d. Vakarų Berlyne Bonnos seimas turėjo išrinkti naują Vakarų Vokietijos prezidentą. Kadangi sovietai nelaikė Vakarų Berlyno Vakarų Vokietijos dalimi, tas aktas galėjo duoti jiems progos naujam Vakarų Berlyno puolimui, blokadai ar pan. Maskva tačiau tokios politikos nesigriebė. Pagrindinė priežastis kovo 2 dieną įvykęs Ussuri incidentas. Jis paragino Maskvos valdovus ieškoti geresnių santykių su savo Vakarų kaimynais, kad apsaugojus savo Vakarų sienas. Molotovo receptas: pakitas su Vakarų Vokietija -- galėtų tam padėti.

(Sekančiam numeryje: pagreintu tempu į bendravimą.)

Pagaliau atidarys greitkelį Kaunas – Vilnius

Pagaliau... tik šiais, 1970 metais, rudenį, numatoma simboliškai Lietuvoje atšvesti naujosios automagistralės, Vilnius – Kaunas atidarymą. Tai, kaip teigima Vilniaus spaudoje, būsimos vienos gražiausių pabaigtųjų jubiliejiniais (okupacijos 30 m. minint) metais. Bet... tai drauge reikš ir įvykį, kai 106 km. (70 mylių) ilgio automagistralė (ją sunku vadinti autostrada) buvo statoma net dešimt metų, o iš tikrųjų jos pabaigos sulaukta net po 30 metų. Tai ryškus sovietinės santvarkos nerūštingumo, biurokratiškos, delsimo, apsilėidimo pavyzdys.

Tačiau gera tai, kad kelio Vilnius – Kaunas kūrėjai -- lietuviai ir vienas pagrindinių jų, inž. Pranas Vilčinskas, kaip nurodoma "Literatūros ir Meno" savaitrašty (nr. 28, liepos 11), dar 1953 m., kai jis keliavo į Maskvą, rusai priekaištavo: "Kodėl siunčiate tokius jaunus atstovus į rimtas konferencijas?" (tai buvo kelių specialistų konferencija). O dabar? Su įžymiuoju lietuvių specialistu kelių statybos srityje, Pranu Vilčinsku, tariasi žymūs Sovietų Sąjungos kelių žinovai.

Dabar paaiškėjo štai kas: automagistralę Vil-

laiškai Dirvai

KĄ SAKĖ VYSK. V. BRIZGYS APIE KOPLYČIĄ

Dirvos š. m. Nr. 59 spaudos apžvalgoje "Šiandien ir rytoj", o taip pat ir taikliai vedamajame "Tautos kankiniams skirta literatūra" daug tiesos pasakyta apie lietuvių koplyčią šv. Petro bazilikoje. Koplyčios iniciatoriaus vysk. V. Brizgio nenorėdama nei kaltinti, nei ginti, noriu šį tą viešai pareikšti, ką esu girdėjęs iš paties vyskupo.

Vysk. V. Brizgį aplankiau jo bute šv. Kryžiaus ligoninėje, Chicagoje, jam sugrįžus iš koplyčios šventinimo iškilnių. Aplankiau jį ne koplyčios reikalu, bet visai kitu, nes yra statomas dar vienas paminklas Lietuvos kankiniams vyskupams, kunigams ir tikintiesiems. Už tą paminklą iš visuomenės nebus renkama pinigų, bet jis nebus ir toks monumentalus bei tarptautinis, kaip koplyčia šv. Petro bazilikoje. Tik tiek, kad tuo paminklu visuomenė tikrai nebus apvilta, bet gal suras daugiau pagarbos kankiniams už tikėjimą, negu ji tikėjosi.

Pakalbėjęs kitais man rūpimais klausimais, paklausiau vysk. Brizgį, ar sovietai darė Vatikaniui kokią intervenciją dėl lietuvių koplyčios šv. Petro bazilikoje? Vyskupas atsakė, kad, aišku, sovietams lietuvių koplyčios idėja ne-

patikusi. Tai išryškina ir tas atvejis, kad prieš koplyčios šventinimo iškilmes į Lietuvą buvę atšaukti du okup. Lietuvos kunigai, studijavę Romoje. Anot vyskupo, jei Vatikanas iš sovietų pusės ir susilaukė protestų dėl lietuvių koplyčios, tai popiežius įtuos protestus visai nekreipęs dėmesio. O aki-vaizdas ir labai draugiškas dalyvavimas koplyčios šventinimo iškilmėse tai parodė.

O kaip su Lietuvos kankinių vyskupų vardais, kodėl jie neįamžinti, kaip buvo žadėta? Anot vysk. V. Brizgio žodžių, Vatikanas perspėjęs, kad okupacija ir Lietuvos kankies dar nepasibaigusios, kad gali atsirasti net dar šventesnių pavyzdžių ne tik iš vyskupų, kunigų, bet ir pasauliečių tarpo. Tad su pavardėmis esą reikia dar palaukti.

Iš vyskupo žodžių supratau, kad kankinių pavardės lietuvių koplyčioje šv. Petro bazilikoje su laiku gali būti įrašytos. Ar tai pareis nuo politinės atmosferos ar nuo ilgesnių Vatikano tyrinėjimų, kurie Lietuvos kankiniai už tikėjimą yra pasiekę aukštesnę Dievo bei tautos garbę, sunku pasakyti. Vysk. V. Brizgio žodžiais, net neaišku buvo, kuo tą kankinių sąrašą baigti.

Mano nuomone, laisvoji lietuvių bendruomenė turi apipilti Vatikano laiškais ir skundais, kad koplyčioje nieko nelaukiant būtų įamžinti Lietuvos kankiniai už tikėjimą, nes tik tokiu atveju lietuvių koplyčia šv. Petro bazilikoje mums bus tikra Kankinių koplyčia. Vietoj puldinėję vysk. Brizgį, suorganizuokime masinį laiškų rašymą Vatikaniui, nes vieną kartą laikas ir lietuviams laimėti. Okad kankinių reikalas dar atviras, paliūdią ir vysk. V. Brizgio žodžiais.

V. Rmjs.

TREČIOJI.
ALTERNATYVA

Patikslinant mano straipsnio "Demokratiją kaip ginklą prieš demokratiją" mintį, jog šiandien JAV susidarė liūdna buklė, kurioje politiniai susibūrimai dažnai suskyla į dvi grupes: versų -- tylios daugumos ir rėksnių -- penktosios kolonos mažumos, reikėtų pridurti, kad jau nekartą istorijoje buvo mėgina surasti išeitį, prieš brutalumą pastatant dar didesnę brutalumą.

Bet kai versiams išdysta ragai ir jie pradeda badyti bei tremti rėksnius, tuoj atsiranda Hitleris, kuris juos surikiuoja į SA batalionus. Tuo būdu žlugo Vėimaro demokratija, todėl daugelis versų vis dėlto nutaria geriau pasilikti versiais, ir laukti stebuklo, kad padėtis savaime pagerėtų...

Č. Gedgaudas
Santa Monica

Kaltiname...

(Atkelta iš 1 psl.)

gėlių Tarybos, Laisvųjų Vengrų Sąjungos Švedijoje ir ACEN delegacijos Stokholme pirmininkai ir Baltų Komiteto sekretorius. (E)

• KLAIPĖDON šią vasarą, dirbti įvairiose miesto pramonės įmonėse bei statybose, atvyko apie 400 studentų iš Rygos, Vilniaus, Liepojos ir Plungės. Sovietinėje spaudoje jie vadinami savanoriais... (E)

• JONAS ČEIČYS, technikos mokslų daktaras, mirė okup. Lietuvoje liepos mėn. 24 d. Jis buvo gimęs 1901 m. Rokiškio apskr., 1924 m. baigęs Žemės ūkio akademią Dotnuvoje, nuo 1939 m. buvęs Vytauto D. Universiteto Kaune technikos fakulteto adjunktų. Buvo pasižymėjęs melioratorius, so vietų okupacijos ilgas metus buvo Žemės ūkio akademijos docentu, pasitaruoju gi metu dirbo Hidrotechnikos ir melioracijos mokslinio tyrimo institute. (E)

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMA MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAUS • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

STOVYKLINIS AUKLĖJIMAS

Ižengiant į antrą rugpjūčio pusę, viena po kitos baigia savo kadencijas jaunimo stovyklos. Kaip ir ankstesniais metais, šiemet jų būta daug. Ir reikia pasidžiaugti, kad gražių, puikių, patogių stovyklavimo vietų dabar netrūksta.

Per dvidešimt metų naujieji ateiviai atkreipė į stovyklų ruošą nemažą dėmesį. Ankstesnioji ateivių karta turėjo palinkimą į "daržus". Tie daržai tiko beautomobilinei erai. Jie turėjo būti netoli nuo lietuvių gyvenamųjų susibūrimų. Nuvykti būdavo nesunku, kad galėtum tokia me darže praleisti gerą popietę, pavalgyti, išgerti, susitikti su tautiečiais ir primityvioji estradoj orkestrėlio muzikoj sutrypti smagią polkūnę.

Tai buvo savotiškai poetiška gadynė, kuri taip ir nuėjo užmarštin, anks-tesnios generacijos nelaime neturėjus savų rašytojų, visa tai užfiksavo ti į nuolatos gyvos istorijos puslapius.

Dabar savo stovyklas, kai kuriais atžvilgiais lyg tam tikrus meditacijos punktus, turi daug organizacijų. Nuo Atlanto iki Pacifiko visur įmanoma pasiekti tas stovyklavietes. Ten vykstanta dažnai jau ne kelioms pietės valandoms, bet sa-vaitei ir ilgiau. Skiriamos susibūrimams temos, specifikuojant sambūvio sąstatą, gilinant, praplečiant ar atnaujinant pažinimą su tam tikrais gyvenimo filosofijos aspektais.

Tenka didžiuliotis ir džiaugtis, kad ir pramoginis stovyklavimas atostogų poilsis įgauna turinį ir intelektualinę naudą.

Ir visa tai, kiek tai liečia vyresnius, laisvosios savo valstybės san-tvarkoje augusius žmones, stovyklavimo metu gaunamas pažinimas juos nepakeičia, tiktai praturtina. Bet kiek tai liečia jaunuosius, tik iš šeštadienio mokyklėlės pažinusių tą šalį kur jų tėvai gyvenę, stovyklavimas įgyja kitą dimensiją.

Jaunimo stovyklos visą savo indoktrinacijos svorį kreipia į tautybės primatą. Jaunimas turįs mokėti lietuviškai, kalbėti ta kalba savo tarpe, dainuoti, praveisti lietuvišką laužą. Ta prasme lietuviška indoktrinacija per dvidešimt metų davė gerų vaisių. Turime nemažai jaunuolių ižengusių į viešą lietu-

vių gyvenimą. Kai kurie turi pakankamai talento ir lietuvių kalbos žinių žengti dailiosios raštijos laukų.

Tad svarbiausia tokių jaunimo stovyklų problema yra tame, kad į jaunuolio sąmonę stovyklinis gyvenimas įneštų ir pakankamai valstybinės laisvės ir valstybinio suverenumo sampratą, kad jaunieji asmenys suprastų, kiek daug tautai reiškia savos valstybės suverenumas. Be to, žmogus, kad ir gerai kalbąs lietuviškai, dažnai gali būti apgailėtinu analfabetu, kada temos ima liesti Lietuvos laisvės klausimą. Tokiam analfabetui nėra jokios skirtumo, kad Lietuva yra okupuota ir lietuviai nesinaudoja pilnavertės tautos teise į suverenumą, kad pasitenkinama tik svetimųjų leidimu nuo kur ligi kur galima savaip reikštis, gyventi, tvarkytis, turėti iniciatyvą. Tas apgailėtinasis tautos teisių nukirpimas tokiems analfabetams nekvaršina galvos, nes tai niekad jiems neateina į galvą.

Ir jei iš stovyklavimo grįžta namo toks pat politinis jaunas analfabetas, koks išvyko stovyklon, drąsiai galima sakyti, kad stovykla nedavė idėjų vilčių.

SOCIOLOGIJA, POLITIKA, TEISĖ IR EKONOMIKA SUVAŽIAVIME

Sociologija, ypatingai mūsų laikais išpopuliarėjusi ir smarkiai auganti šaka, turi nemažą specialistų ir iš lietuvių tarpo. Todėl Liet. Kat. Mokslo Akademija savo suvažiavime Toronte yra jai paskyrusi vieną iš svarbesniųjų vietų.

Sociologijos sekcijos programai vadovauti pakviestas prof. dr. Antanas Musteikis, kuris ir pats skaitys paskaitą: "Akademine ambasadorystė". Jis ypatingą dėmesį kreips į būdus bei kelius, kuriais lietuviai mokslininkai galėtų prisidėti prie Lietuvos varo garsinimo, kultūros populiarinimo bei dabartinės Lietuvos būklės nušvietimo.

Montrealio universiteto dėstytoja Irena Lukoševičienė palies dabartinį lietuviškąjį išeivijos jaunimą savo temoje: "Lietuvių jaunimo įsijungimas į socialinį gyvenimą".

Prof. dr. Romas Vaštokas, Trent universiteto antropologijos katedros vedėjas, kalbės tema: "Lietuvių charakteristika antropologiniu atžvilgiu". Čia jis bandys perteikti savo išvadas bei samprotavimus iš surinktųjų duomenų apie lietuviškąjį žmogų.

Kadangi šios paskaitos savo temomis turėtų dominti ir platesnę lietuviškąją visuomenę, parinktas daugumai prieinamiausias laikas: rugsėjo 5 d., šeštadienis, nuo 2 val. iki 5 val. p.p. Prisikėlimo parapijos salėje.

Įdomu, kad nuo sociologijos neatsilieka ir teisės, politikos bei ekonomikos sekcija. Sekdama Akademijos suvažiavimo pagrindinę mintį, savo temas surišo su lietuviškoju gyvenimu.

Prof. Domas Krivic-

kas, studijavęs tarptautinę teisę Prancūzijoje ir vėliau dėstęs Kauno universitete, kalbės tema "Tarptautinė Lietuvos padėtis ir ateities perspektyvos". Tai visą mūsų išeiviją liečiąs klausimas, kurį kiekvienas turėtų iš klausyti ir persvarstyti planuodamas savąją ateitį.

Lietuvos diplomatas, dr. Stasys Bačkis, atidžiai sekąs įvykius pavergtoje Lietuvoje ir turįs sutelkęs tuo klausimu nemažą medžiagą, kalbės tema: "Sovietų laikysena nacijų bei Lietuvos atžvilgiu".

MIRĖ BRONIUS ŠIMKEVIČIUS -ŠIMKUS

Toronte, Sunnybrook ligoninėje, rugpjūčio 2 d. mirė plačiai pagarsėjęs savo meniniais medžio drožiniais Bronius Šimkevičius-Šimkus. Velionis jau kiek ilgesnį laiką nesijautė gerai. O praėjusiais metais organizme sutrikimui stipriau besireiškiant buvo priverstas atsigulti ant operacijos stalo. Po operacijos ir ilgesnio poilsio namuos, buvo grįžęs vėl į darbą, tačiau neilgam. Liga buvo kur kas stipresnė už visas viliones ir ateities planus. Vėl iš naujo atgulė į ligonio patalą ir nekėlė. Mirti tokiu metu, kada metų našta dar nėra per daug sunki ir kada žmogus turi daug suplanuotų pradėtų ir neužbaigtų darbų, tikrai yra be galo liūdna ir skaudu. Skaudu yra ir šiuo atveju. Kiek daug velionis Bronius paliko tik pradėtų arba jau įpusėtų darbų. Nei tas didžiulis stalias darbo kambarys ir nei tie smulkučiai įrankiai su kuriais velionis valandų valandas yra praleidęs nesulaukęs jo niekuomet sugrįžtančio. Jis paliko juos visus ramybėje kartu su pradėtais, bet nebaigtais darbais.

Bronius Šimkus gimė 1911 m. balandžio 28 d. Biržų apskr. netoli Pasvalio. Jam jaunystėje yra tekę gana kietai grumtis iki išgijo suaugusių gimnazijoje Kaune brandos atestatą. Tarnavo apskrities viršininko ir agronomo įstaigoje. Rusams okupuojant Lietuvą velionis Bronius traukėsi pietų kryptimi ir buvo patekęs net į Jugoslaviją, kur patyrė nemažai sunkumų. Po kapituliacijos apsigyveno Austrijoje, ir ilgesnį laiką jam yra tekę dirbti pas vieną menininką. Čia jam susidarė sąlygos praktiškai susipažinti su pačia darbo technika ir metodais. Turėdamas pamėgimą ir dvasinių palinkimų į meną, tuojau pats nulikdamas ėmėsi to darbo. Gražiai išbaigti to meto jo medžio drožiniai atkreipė į save daugelio akių ir susilaukė palankaus įvertinimo.

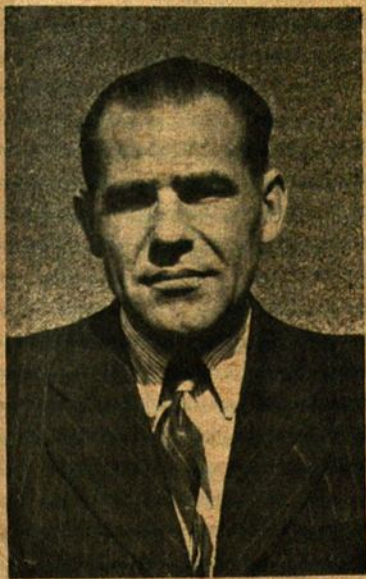
Prasidėjus pokarinei emigracijai, Bronius išvyko į Angliją ir apsigyveno Londone. Tačiau

Prof. dr. Vytautas Vardys, Muenchene vadovaujamas amerikiečių politinių mokslų centrai, taipgi tikimasi iškels koki nors lietuviams svarbų klausimą, tačiau kolkas jo tema nėra žinoma.

Galiausiai, ekonominių mokslų atstovas, dr. Jonas Norkaitis iš Vokietijos, skaitys paskaitą: "Autonominiai ir heteronominiai dėsniai ekonominiame gyvenime". Jis dirba vokiečių pramonėje ir todėl turėtų ypatingai sudominti Amerikos bei Kanados lietuvių ekonomistus.

Pastarosios sekcijos paskaitos taipgi vyks Toronte Prisikėlimo parapijos salėje, rugsėjo 2 d., trečiadienį, nuo 9 iki 12 val. ryto. (sj)

neprigijo. Po ketverių metų atvyko Kanadon ir nusėdo Toronte. Tik at-

A.A. Br. Šimkevičius-Šimkus

vykus ir dar su šeima, kurioje buvo pora mažamečių, kūrimosi sąlygos buvo nelengvos. Bronius vikriai sukosi ir sugebėjo nugalėti visus sunkumus.

Pastaruoju metu Bronius buvo visai gražiai susitvarkęs. Turėjo artimą savo dvasios polinkiams darbą televizijoje, kuris jei sveikata būtų tarnavusi, galėjo būti visiškai pastovus. Tačiau gyvenime nevisada viskas būna gerai. Būna pasisekimas ir kilimai, bet kartu būna ir kritimai. Žmogus kaip viena, taip lygiai ir kitą tu-

ri sutikti ir priimti. Tai gi ir Bronių nors džiuginąs sėkmė ir kilimas, bet iš kitos pusės jį persekiojo koks tai abejingumas ir nepasitikėjimas. Jis raminosi ir stengėsi išblaškyti tam-sias ir slegiančias mintis, sakdamas, kad tai turi praeiti, bet nesulaukė. Mirtis buvo galin-gesnė ir Bronius suklupo. Tačiau jį nugalėjo tik fiziniai, bet nepajėgė jo nugalėti dvasiniai. Jis dvasiniai ir šiandien tebegyvena su mumis. Jo didingi meniniai medžio drožiniai, kurie plačiai yra paplitę ir puošia ne vieno mūsų tautiečio kambarius yra gyvi. Jie primena mums tėvynę Lietuvą ir kelia mūsų tautinius jausmus. Taip ir stovi akyse jo medžio drožiniai, rugiapitė, Lietuviška sodyba, Laisvės statula, Gedimino Pilis, Geležinis Vilkas, Vy-tis, artojas, Kristus Aly-vų darželyje ir daugelis daugelis kitų. Dr. W.E. Taylor direktorius tautybių muziejaus Otavoje, savo padėkos laiške už padovanotą muziejų lietuvišką kryželį labai gražiai atsiliepia ne vien tik apie patį eksponatą, bet kartu ir apie aukštą lietuvių tautos kultūrą.

Toks nelauktas Broniaus pasitraukimas iš gyvųjų tarpo yra skaudus smūgis ne tik jo mylimai žmonai Adelei, vaikams Rimui ir Elenutei, bet kartu visai lietuvių visuomenei.

Velionis Bronius rugpjūčio 5 d. iš Šv. Jono Krikštytojo parapijos bažnyčios palaidotas Port Credit lietuvių kapinėse. Pamaldų metu giedojo solistas V. Vėrikaitis ir atsisveikimo kalbą prie karsto bažnyčioje pasakė kun. P. Azubalis, kapuose — P. Bastys. Laidotuvių ceremonijos baigtos Tautos Himnu.

Išsėkis, mielas ir neužmirštamas Broniau, šioje tylioje kapų ramybėje ir tebūnie lengva toji žemelė, kuri Tave amžiams priglaudė.

P. Bastys

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 300 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ
PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrą vilą.

PRIE DAINUOJANČIO MICHIGANO EŽERO

Septintą vasarą praleidžiu gražiame "Gintare", Union Pier. Nuo gražaus kalno, kuriame ošia šimtamečiai ažuolai, žvelgiu į ežero platybes ir regiu: tolimoje ramiai, išskleidęs bures, plaukia laivelis. Žalsvos bangos atskuba į krantą, paglamonėja krykštaujančius vaikučius, suduoda smūgi į paaugusius bei vyresnius ir vėl skuba atgal.

"Gintaro" vasarvietė, lyg motina, Union Pier apjungia daugelį gražių vilų. Į mano ramų mąstymą įsijungia ir "Gintaro" širdis -- savininkai Viktorija ir Algis Karaičiai. Jauni, malonūs šeiminkai. Veiduose nuolatinė šypsena, o kiek geros širdies junti su jais praleisdamas nerūpestingas vasaros atostogas.

-- Ar seniai, Algi, čia įsitvirtinai -- kalbinu savininką.

-- Prieš dešimt metų. Šiais metais švenčiame šią kuklią sukaktį.

-- O kaip, ar nenusibodo Michigano daina, ypač kai netenki vasarotojų?

-- Žinai, Jurgi, kad ne. Kai aušta pavasaris, mūsų soduose atbudna gyvybė ir neša mums patiems tokias malonias dienas, kad vargu kada tokiomis begyvensime. O atskubant vasarai, ima sugrįžti vasarotojai. Studentai iš universitetų čia praleidžia dienas, lieviai inžinieriai su šeimomis ankstyvesniais pavasariais gėrėsi. Organizacijos suskrenda savo pokalbiams. O kai vasara išskleidžia savo džiaugsmą, "Gintare", kaip matote, svečių pilna. Pagaliau ateina ir ruduo. Pati liūdniausia diena būna po Darbo dienos savaitgalio, kad apasakutiniai vasarotojai su lagaminais keliauja per kiemą ir kraunasi daiktus. Tada, broliuk, verkėti norisi. Juk taip susigyveni per vasarą su žmonėmis. Bet... po to gražusis ruduo, spalvingi medžiai, maloni vienuma, ramiam poilsiui iki žiemos. Žiemą praleidžiame Chicagoje.

-- Ar daug per tą laiką praleidote vasarotojų?

-- Per dešimtmetį praleidome gal apie 10,000 svečių. Nuo pat pirmųjų metų "Gintare" vasaroja prof. Rukuiža su ponia. Tai nepaprastai mieli žmonės. Jų su ilgesiu laukiame kasmet. Taip susigyvenome. O profesorius tai tikra enciklopedija. Kiek daug

JURGIS JANUŠAITIS

atsiminimų pažeria. Nors netekęs regėjimo, tačiau dar rašo savus atsiminimus. Gi jo gyvenimo palydovė juo labai rū-

Stankienės gražios dainos, jų klausosi iš pludimio sugrįžę vasarotojai, belaukdami vakarienių.

-- A, palauk, prisiminiau du Petru. Tai dr.

Retkarčiais susiburiame ir klausomės prof. Rukuižos, nuoširdžių pasakojimų apie tolimą praeitį.

pinasi ir daro jo gyvenimą tikrai gražesnį. Malonu prisiminti dr. Sidrio daugiavaikę, šaunią šeimą, kuri pas mus vasaroja jau aštunti metai be pertraukos. Tai gėrio

Gražiosios "Gintaro" vasarvietės savininkas Algis Karaitis net pavalgyti prie stalo neturi laiko. Jam rūpi vasarotojų reikalai.

pavyzdys. Jų darbas ir auka šaipai visiems juk žinoma. O gražūs vaikučiai čia, atrodo, randa malonumų ir jie "Gintare" per tą laiką yra gerokai išaugę.

O ir sveikas, juk jau bene septintuosius čia leidi. Inž. arch. Jono Stankaus šeima jau kelinta vasara, ana, va apačioje, toje po medžiais krantinėje įsitvirtinusi viloje ištisus mėnesius vasaroja. Ponia Stankienė, kaip atsime-

nate, savo humoristiniais pasakojimais, dainomis ne kartą džiuginusi vasarotojus prie laivo. Maloni šeima. Na ir daugelis kitų jau ilgus metus "Gintare" savas atostogas yra praleidę. Viesiems jiems mūsų nuoširdžiausia padėka ir geriausi linkėjimai.

Tuo tarpu "Gintaro" sode iš garsiakalbio sklinda solistės Vandos

Petras Tunkūnas ir prof. dr. Petras Jonikas. Mūsų didieji sportininkai. Vienas teniso aikštėje. Tai Petras Tunkūnas savo priešus lamdo kas dien jau daugelį vasarų. O prof. dr. Petras Jonikas neatlaidus stalo tenistas. Jau ne vieną ant menčių paguldęs per eilę metų ir saulygaus dar nesuradęs. Juos sutinkame "Gintaro" gražiomis vasaromis.

Į aikštelę rinkosi jaunimas ir kibo į orasvaidžio varžybas. Teniso raketes nuleidę grįžta tenisininkai. Sporto aikštelėje ištisą vasarą vyksta įvairios žaidynės ir čia ne tik jaunimas, bet ir vyresnieji sporto entuziastai randa sau tikro džiaugsmo.

Besišnekučiuojant su mielu Algiu ima skambėti varpas. Jo aidas vėjelio nešamas į ežero platybes.

-- Susikaupimo valanda artėja. Tuoju rinksis iš visos Union Pier vasarotojai į pamaldas. Juk sekmadienis. Pasimelsti reikia, -- kalba Algis visai rimtai.

Po ošiančiomis pušimis iškyla altorius, prie jo kun. dr. F. Gureckas. Gausi vasarotojų šeima suklaupta žalioje vejoje. Pulkim ant kelių... Marija, Marija... veržiasi iš įdegusių vasarotojų.

Pokalbyje su šeiminkais Karaičiais nuklystame ir į tolimą praeitį. Algis Karaitis pasakoja, kad šios vietovės kronikoje užtikama žinių, kad dabartiniame "Gintare" prieš daugelį metų viešėjo jaunas ir žvalus dabar žymus amerikietis komikas Bob Hope ir teniso aukštelėje žaidė su gražuolėmis tenisa.

Ir įžymius antrojo pasaulinio karo vadas, buvęs JAV prezidentas D. Eisenhoweris prieš daugelį metų su svečių palyda viešėjo dabartiniame "Gintare". Kronika sako, kad net jo golfo lazda buvo čia pasilikusi. Yra baltajama name ir kambarys, kuriame miegojo Kinijos prezidento Tchang Kai-čeko žmona. Žodžių, "Gintaras" istorijos tekmėre matęs daug giedrų ir šviesių dienų, buvo pri-glaudęs žymių žmonių.

Stabtelėjama pokalbyje ir apie a.a. Valentinę Albiną, jo čia praleistas vasaros atosto-

gas. Malonus, menu, buvo vyras. Jo rankose nerudijanti plunksna, jo iškalbus žodis daug kartų kalbėjo ir apie "Gintaro Karaliją", jos žmones ir apie mielus šeiminkus Algį ir Viktoriją Karaičius. Su rašytoju Albinu Valentinu mus ir vasarotojus rišo maloni draugystė, o jo humoro žodis džiugino ne vieną vasarotoją tyliais vakarais. O kai į švietą leidomė "Gintaro" oficiozų "Ešerio Uodegą" jis pirmas išleido dešimtį prisakymų vyrams ir žmonoms kurie ir dabar dar skaitomi vasarotojų.

Čia daug kartų teko su tikti ir miela plunksnos vyrą, aktualijų apžvalgininką žurnalistą Vladą Ramojų. O kiek malonių valandėlių praleidome su juo besišnekučiuojant apie visus ir apie viską. Ilgas valandas dalindavomės mintimis apie mūsų tautos laisvės kovotojus, kurių atminimui Vladas Ramojus yra parašęs net dviejų tomų knygą. Vladas Ramojus savo plunksna ir šiltu žodžiu ne kartą nuoširdžiai kalbėjo apie "Gintarą", jo vasarotojus, apie Union Pier lietuvių bendrai. O ši kartą mūsų pokalbis su Vladu sukosi daugiausia apie Algį ir Viktorijos Karaičių ištvermingumą laike paskutinio dešimtmečio "Gintaro Karaliuje".

Minutei stebtelėjame ir poilsio kambaryje. Ilgas stalas apkrautas lietuviškąja spauda ir žurnalais ir viena kita lietuviška knyga.

Vasarotojai su malonumu sklaido laikraščius jų tarpe ir Dirvos puslapius. Atrodo, kad šalia kasdieninės duonos, šalia lietuviško valgio savo šaunioje valgykloje, ponai Karaičiai vasarotojus maitina ir dvasinio gyvenimo maistu -- spausdintu žodžiu. O neretais atvejais ponai Karaičiai paremia ir lietuviškąją spaudą savo aukais.

Menam, kada p. Karaičiai buvo paskyrę ir Dirvai dovaną. Jos laimingajam skaitytojui vienos savaitės atostogas. Paskutini kartą šilmingoji vasarotoja buvo generolo Musteikio žmona Gražina Musteikienė, šiltai atsiliepusi ir apie mielus šeiminkus Karaičius, kaip nuoširdžius savininkus ir jautrius lietuvius.

Algis Karaitis kiek pamąstęs, pažvelgė į ežero platybę nuo gražaus kalno ir tarė: "Atsimeni, Jurgi, praėjusią vasarą ir tą gražų literatūros vakarą su poetais H. Nagiu ir Kaziu Bradūnu. Kad tokių daugiau kas suruoštų. Būtų maloni pramoga ir kultūrinio gyvenimo graži iš-karpėlė vasarotojams. Neužmiršiu Jurgi, lauzų, kurie per keletą paskutiniųjų metų penktadienio vakarais taip šauniai sušvisdavo. O "Ešerio Uodegą" sveiko redaguotą, glaudžiu į vieną knygą. Židūrėk, jau šešioliktas numeris. O kiek sveiko juoko, kiek įvykių per humoro krislį praleista. Čia atspindi mūsų vasarvie-

(Nukelta į 6 psl.)

J. GRAUDA

Interview su Justu Paleckiu

Mūsų informacinė agentūra, patyrusi, kad Sovietų Sąjungos tautybių tarybos pirmininkas Justas Paleckis pasitraukia į dimisiją, sugebėjo prie jo prieiti ir gauti platoką interview, kurį patiekiame Dirvos skaitytojams.

Buvęs buržuazinio Lietuvos periodo žurnalistas ir smulkiaburžuazinio žurnalo Naujas Žodis redaktorius, Justas Paleckis yra taip šakota asmenybė, kad susitikus mūsų agentai net pasimetė, kuriems klausimams suteikti primatą, kurių visai nekelti, kuriuos akcentuoti. Nesenas abiejų Paleckių pasikalbėjimas su chigagiškiais Rudžiais, kur ponia Paleckienė prasiarė, esą, noreikos, kaniavos ir daunorai gastrolėms kelialapius gauna iš propagandos fondų, buvo tabu pasikalbėjimui. Taip pat nebuvo galima priminti Reizgytės kazuso Australijoje (jūs žinote tą kazusą). Taip pat negalima buvo užsiminti apie Justo knygą "SSSR mūsų akimis", kurią jis parašė buržuazinio Lietuvos ir savo gyvenimo periodo metu. Ta knyga dabar gaudoma ir naikinama, kaip Hitlerio "Mein Kampf".

Kalbėti derėjo su Justu taip, kaip kalbama su tarptautine figūra, užmiršus visus nerimtus traukinėjimus per dantį. Taip ir kalbėjo mūsų agentas.

-- Su kokiomis nuotakomis pasitraukiate iš tokios našios pasaulio taikos, bei sovietinių tautų draugystės ugdymo vietos?

-- Pasitraukiu su giedriomis nuotakomis, nes aukšties žmonijos poreikiams daug nuveikta, -- atsakė Justas, rodomuoju pirštu žaizdamas su Lenino ordinu, prisegtu švarko atlape.

-- Jūsų našus darbas dirbančiųjų masių gerovei, be abejo, bus ilgai atsimintas ir dirbančiųjų širdyse šiltai įvertintas?

-- O taip, -- su šypsniu atsakė Justas. -- Aš gaunu aukštą pensiją. Be abejo jūs žinote, kad prieš išeinant, 1969 metais aš paskelbtas Socialistinių darbų didvyris. Tokiems didvyriams pas mus yra atskiros apsipirkimo krautuvės, atskiros kirpyklos, ligoninės, valgyklos. Mes, didvyriai, gauname atskirus pensionatus Kryme ir nemokamas keliones geležinkeliais. Be to, mums visad rezervuoti bilietai į Bolšoi ir į cirką.

Justas nusišypsojo, palietė Lenino ordiną švarko atlape ir kukliai tęsė:

-- Kaip matote, Sovietų Sąjungoje, išeinant į pensiją, nėra problemų, kaip gyvensi. Problemą yra, kaip sunaudoti tokią gausią privilegiją? Teks daug rašyti.

-- Jūs ir dabar savo sąskaitoje turite daug raštų.

-- Kas dveji metai pasirodo mano eilių vertiniai rusų kalba. Taip 1958 metais pasirodė Vozroždenije, 1960 pasirodė Džravstvuj Sovjetskaja Litva, 1964 vėl gi Ne žiznenom puti, 1965 metais Miliony serdec. Mano poetinį palikimą mūsų didysis brolis, draugingoji rusų tauta, brangina ir vertina. Taip pat teks parašyti apie keliones. Jų daug turėjau. Mano memuarai žingsniai Smėly, pasirodė 1969 metais, demaskuoja klaikiuosius smetoninius laikus. Visos mano knygos išeina didžiuliais tiražais.

-- Sovietų sąjungoje už tuos taip vertingus raštus yra solidūs honorarai? -- paklausė mūsų agentas.

Justas palietė Lenino ordiną švarko atlape ir šyptelėjo:

-- Pas mus, kaip matote, ir pensininkas turįką veikti, ir iš ko gyventi.

-- Koks buvo jūsų pirmas valstybinis aktas, paklausė mūsų agentas, kuriuo pradėjote valstybininko karjerą, dabar apvainikuotą Socialistinio didvyrio titulu?

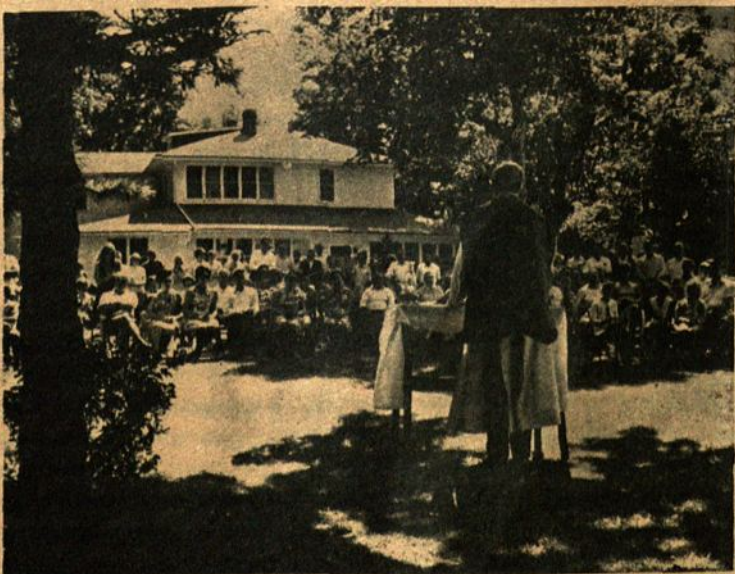
-- Seni laikai, -- šyptelėjo Justas. -- Bet pirmą valstybinį aktą vis dėl to atsimenu. Liepos šešioliką dieną 1940 metais tada buvęs pereinamojo periodo Lietuvos vidaus reikalų ministeris Gedvila pasiūlė man pasirašyti tokį aktą: valstybės saugumo sumetimais laikau, kad buvusį Lietuvos Respublikos ministerį pirmininką Merkį ir užsienio reikalų ministerį Urbšį, kartu su jų šeimomis reikia išsiųsti iš Lietuvos teritorijos, kaip pavojingus Lietuvos Valstybei, ir Sovietų Sąjungoje apgyvendinti. Ant šio rašto aš parašiau: tvirtinu ir sutinku. O žemiau pridėjau: Respublikos prezidentas Justas Paleckis. Tai, kaip matote, buvo mano pirmas valstybinis aktas, pelnęs man 1969 metais Socialistinio didvyrio titulą ir Lenino ordiną.

Čia mūsų agentas atsiminė Jurgio Gliados Agoniją, kur 324 puslapyje parašyta: Paleckis iš karto suprato viso to rašto teisinę nesąmonę. Kaip prezidentas jis negalėjo bausti žmogaus. Tam valstybėje dar egzistavo teismas. Dar didesnė nesąmonė buvo trėmimas Lietuvos piliečio į kitos valstybės teritoriją. Argi gali jis įsakyti Sovietų Sąjungai praskleisti savo sienas ir priimti iš Lietuvos deportuojamąjį? Raštas reiškė ne teisinį atvejį. Raštas reiškė Dekanozovo valią.

Mūsų agentas prasižiojo, įtraukė pilna burna orą, ir pasakė:

-- Dėkoju už taip turiningą interview. Žaizdamas Lenino ordinu savo švarko atlape, Justas su šypsniu atsakė:

-- Labai malonu, visad esu pasiruošęs dirbti su dirbančiomis masėmis.

Kai suskamba varpas, į "Gintaro" vasarvietę susirenka Union Pier vasarotojai dvasiniam susikaupimui.

(2)

JONAS ŠVOBA

LIETUVOS KARALIŲ BYLA

III. Lietuvos valdovų palyginimas su kaimyniniais

Inž. Jonas Rugis (Draugas, 1962.VII.7) teigia, kad panašias valstybines formas tuo laiku turėjo taipgi kaimyninės valstybės -- Rusija ir Lenkija. Esą, Rusija buvo didžioji kunigaikštija, o ir Lenkija nuo 1079 m. iki 1275 m. ištikrųjų, ligi 1320) buvo valdoma didžiųjų kunigaikščių. Lietuva buvusi visai lygiateisė valstybė su Maskvos didžiąja kunigaikštija ir su Lenkija. Man atrodo, kad šis palyginimas ir sulyginimas yra visiškai netikslus. Nuo 1251 m. liepos mėn. 17 d. Lietuva tapo karalyste ir jos valdovas Mindaugas karaliumi. Mindaugas ir visi kiti Lietuvos valdovai buvo suverenūs, niekam nepriklausomi ir pastoviai kūrė savo imperiją. Rusijos gi tuo laiku niekas nei vardo nežinojo. Džengiskano palikuonies Batu vadovaujami totoriai 1237 m. nukariavo Riazanę ir Vladimirą, 1238 m. Maskvą, 1240 m. Kijevą, Galičą ir kitas rytų slavų žemes. Visa Rostovo - Vladimiro - Suzdaliao kunigaikštija kartu su jos ribose buvusią Maskvą, taip pat ir Kijevą su dauguma rytų slavų žemių pateko į vasalinę totorių priklausomybę. (L. E. XXVI t. psl. 149). XIV a. viduryje daugumas vakarinių ir centrinių buvusios Kijevo valstybės žemių su pačiu Kijevu, Voločine, Podole, Vitebsku, Černigovu, Smolensku ir kitomis, totorių anksčiau nukariautomis sritimis, buvo lietuvių išvadotos iš totorių jungo. Tos rytų slavų žemės pateko Lietuvos imperinės valstybės priklausomybėn.

O pačios rytinės ir šiaurinės rytinės rytų slavų žemės, įėjusios į Vladimiro didžiąją kunigaikštijos sudėtį, išliko totorių jungo ligi 1480 m. Visi rytų slavų kunigaikš-

čiai, didieji ir mažieji, kurie nepriklausė Lietuvos imperinei valstybei, buvo totorių vasalai: jie turėjo mokėti duokles totoriams ir kunigaikščio valdžia gaudavo iš totorių. Tai ar galima lyginti Lietuvos suverenius, niekam nepriklausomus, valdančius nemažą imperinę valstybę valdovus su rytų slavų Rostovo - Vladimiro - Suzdaliao ar vėliau Maskvos, kad ir didžiais kunigaikščiais, totorių vasalais?

Lyginti Lietuvos valdovus nuo Mindaugo laikų, kada Lietuva tapo karalyste ir toliau priklausė vienam suvereniai valdovui, kuris galėjo kariauti iš dviejų pusių su kryžiuočiais, totoriais ir tais pačiais lenkų kunigaikščiais ir plėsti savo valstybę į slavų žemes, -- su atskirais lenkų kunigaikščiais, praradusiais net anksčiau įgytą karalystės vardą, taip pat nesinorėtų. Gi tvirtinimas, kad Lenkijos karalius Kazimieras Didysis (1333-1370) vedė Gedimino dukterį Aldoną ir kad tai parodo, jog Gediminas nebuvo joks "mezaljansas" yra tiesiog nesuprantamas. Atrodo, kad būtų teisingesnis pasakymas, kad 1325 m. Lietuvos karalius Gediminas Didysis politiniais sumetimais išleido savo dukterį Aldoną už Lenkijos karaliaus Vladislavo sūnaus Kazimiero, kuris vėliau tapo Lenkijos karaliumi ir lenkų buvo pavadintas Kazimieru Didžiuoju. Karalius Gediminas už savo darbus lietuvių taip pat gali būti pavadintas Gediminu didžiuoju.

KUNIGAİKŠČIO TERMINO KILMĖ, PRASMĖ IR JO VARTOJIMAS.

Senovės baltų kiltinėje visuomenės santvarkoje

žinomi kariniai bei politiniai giminės ir apylinkės vadai ir valdovai -- rikiai. Taip pat senovės lietuvių kariniai bei politiniai giminių ir apylinkių vadai ir valdovai dar buvo vadinami kunin-gais, vėliau kunigais, iš kurių ilgainiui išsivystė kunigaikščiai. IX - XIII a. svetimšalių rašyti šaltiniai aiščių rikius bei kunigus vadino įvairiais vardais, ieškodami atitinkamo termino savo kalbose: dux, capitaneus, princeps, regulus, rex, cyning, konic, kunig, kniaz, kniažic ir t.t. (L. E. XXV t. psl. 282) Dr. A. Salys žodį rikis kildina iš prūsų "rikija", "rikijas" (ponas), spėja paimta iš gotų "reikeis" -- valdovas. Lietuviškuosius žodžius, kaip štai: kuningas, kunigas, kun-gas, latvių, -- kungs, lygionis su suomių ir estų kuningas (karalius) ir prūsų -- konagis, jis veda iš vokiečių "konigs" įvairių tarminių variantų. Iš kunigo jau pačių lietuvių pasidarytas kunigaikštis, pažįstamas nuo XVI a. (1589 m. Prūsų valdžios įsakyme: Todėl pareitis mumus, kaip žemės kunigaikščiu...). Bet ta pačia reikšme 1572 m. priesaikoje du kartus pavartotas kunigaitis. (L. E. XIII t.p. 357). Dr. J. Jakštas aiškina, kad "pirmykštis iš esmės kariškas konungo titulas, gavo germaniškoje kalbose karaliaus prasmę ir tapo lotyniško rex pakaitu. Tai turime vokišką koening, anglišką king (Draugas, 1963 III.2.). Dr. J. Balyš rašo: "Ir ne kalbininkui reiktų žinoti, kad senas lietuviškas, tikriausiai baltiškas, karaliaus pavadinimas buvo kuningas. Suomių ir estų kalbose ir šiandien šis žodis reiškia "karalių" bet ne "dvasininką". (Margutis, 1962 lapkričio mėn.). Prūsų El-

Lietuvos karalius Mindaugas

bingo žodynelyje, kuris parašytas apie XIV a. vidurį, tai yra Kęstučio ir Algirdo laikais, randamas konagis reiškia karalių. Todėl atrodo, kad senieji lietuvių valdovų titulai, kaip kuningas, kunigas, prūsų konagis, lygiai kaip suomių ir estų kuningas, turėjo reikšti karalių, tai yra suverenų, niekam nepriklausomą valdovą, iškilusį iš mažesnių sričių valdovų. Eiluojoji Livonijos kronika XIII a. mini eilę lietuvių valdovų, vartodami žodžius "konic", "konig", "koning" kaip įpatijaus kronika kniaz, kniažic (L. E. XIII t.p. 355). Atrodo, kad vokiškieji žodžiai, kaip konic, konig, koning verstinai lieuvių kalbon ne kunigaikščiais, bet kuningais ar kunigais karaliaus prasme. XIII a. pradžioje Lietuva su Žemaisiais jau buvo pajėgi suklikti popiežiaus paskelbtą ir Kalavijuočių ordino gerai organizuotą kryžiaus žygį 1236 m. Žemaitijon. Todėl Lietuva jau turėjo turėti stiprius valdovus, kurie galėjo būti vadinami titulu-

lais, reiškiančius karalių. Po keliolikos metų Lietuvos valdovas Mindaugas ir vainikavosi Lietuvos karaliumi.

Mes ligi šiol nesame nustatę ir nusistatę, kaip senosios Lietuvos valdovai patys tikrai vadinosi ir buvo vadinami pačioje Lietuvoje. Mes tik darome vertimus iš svetimųjų šaltinių ir ieškome juose saviems valdovams titulų. Ir ne-

pasijutome, kaip išpailiojome į kunigaikščių klampynę, kuri nužemina ir supainioja mūsų praeities istoriją. Gikunigaikščiai ar šiaip ar taip, nelyginami karaliams. Istorikas Pr. Paulikonis kunigaikštį apibūdina taip: "Vidurinėmis amžiais Vakarų Europoje karaliaus titulas buvo aukštesnis negu kunigaikščio. Karalius buvo visos valstybės suverenias, o kunigaikštis tik tam tikros valstybės dalies valdovas". (Draugas, 1967.VII.2). Atrodo, kad nevisiškai derina si tvirtinimas, kad kunigaikštis lietuvių tautoje yra paliudytas nuo seniausių laikų, kiek siekia kaimynų kronikas. (L. E. XIII t.p. 355). Tuo tarpu ten pat 357 pusl. sakoma, kad iš kunigo jau pačių lietuvių pasidarytas kunigaikštis paįstamas nuo XVI a. Verčiant iš slavų, lotynų ir vokiečių kalbų istorinius šaltinius, visi senosios Lietuvos suverenūs valdovai paversti kunigaikščiais, tuo vėliau atsiradusiu lietuvių kalboje žodžiu, kuris, atrodo, negalėjo būti vartotas senosios Lietuvos suverenų valdovų. Net ir tie valdovai pavadinti kunigaikščiais, kurie ir svetimuose šaltiniuose vadinami rex, konig, kunig, cyning ir t.t., kuriuos galėtumėm išsiversti karaliais.

(Bus daugiau)

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

Špionažo Kazas

PIERRE NORD

(7)

Pulkininkas Dubois iš savo agento Vokietijoje Lustigo patyrė, kad pas amerikiečius perbėgęs sovietų šnipas Vlasovas, sąjungininkams nurodęs gen. Felseną kaip dirbantį sovietams, iš kurio jie yra gavę svarbias informacijas apie NATO slaptąjį kodą. Jis buvęs nužudytas pačių vokiečių, bijant, kad skandalas neiškiltų viešumon. Lustigas prižadėjo duoti daugiau informacijų, patvirtinančių jo teigimą.

Dubois susirado M.E.D. bylą, kad galėtų patikrinti kai kuriuos duomenis. Šioj byloj buvo surinkta medžiaga apie sovietų laivyno veiklą Viduržemio jūroje, kuri pasidarė vienu karščiausiu tašku šaltajame kare, ypač rusams pavykus gauti bazes Šiaurės Afrikoje.

CIA prisipažino, kad buvo užklupta netikėtai ir nepajėgė duoti pilnų informacijų apie sovietų laivyną ir Prancūzija geriau už kitus žinanti visas Viduržemio jūros paslaptis, bet jos nebegalima prašyti bendradarbiavimu, nes yra pasitraukusi iš NATO ir dar dėl to, kad tiki, kad Amerika prisidėjo prie prancūzų išvijimo iš Šiaurės Afrikos.

Tarptautinis organizmas, vadinamas Cabinet Med Room, arba sutrumpintai M.E.D., rinko visą medžiagą apie Viduržemio jūros, o ypač apie sovietų laivyną šiame rajone. Šiam organizmui pri-

klausė NATO valstybės ir jis buvo vadovaujamas tarybos, kuriai pirmininkavo amerikietis Harold H. Wonder iš CIA, anglas pulk. Boyle ir vokiečių gen. Horst Felsen. Bet kas labiausiai domino pulk. Dubois, tai viena smulkmena. Pagal jo korespondento pranešimą, M.E.D. turėjo labai slaptus ryšiams palaikyti radijo aparatus, kurie garantavo saugumą, nes priešas jokių būdų negalėjo išsifruoti juo siunčiamus pranešimus.

Ir dabar tas kodas, arba gal net aparatas pranešimus skaityti, yra rusų rankose.

Kai jis nuvyko į Londoną ir susitiko su pulk. Boyle, po trumpo žodžiais žaidimo, šis pagaliau jam atidengė, kad rusų šnipas Vlasovas, perbėgęs pas amerikiečius rugsėjo 8 d., per pirmąjį savo apklausinėjimą Langley, pasakė Wonderiui, lyg neišvaizduotų kiek svarbus tas jo pranešimas:

-- Tiesa, dar yra kitas dalykas. K.G.B. Maskvoje skaito aiškiai jūsų M.E.D. siunčiamus pranešimus. Aš nežinau kuris agentas jiems pavogė aparatą ir kaip jie gavo, bet tai tikras dalykas. Wonderis, tai išgirdęs, vos neapalpo nuo širdies smūgio. Jis neteko žado ir kontrolės. Pirmieji jo žodžiai buvo nedovanotinas neatsargumas. Jis pasakė:

-- Tai tiesiog matematiškai neįmanoma... bilijonai bilijonų kombinacijų... jog nenorėčiau tikėti. Bet prisibijojau, ypač po Barskio įvykio, kad tai tiesa. Kaip jūs sužinojote?

Vlasovas paaiškino:

-- Barskio mirtis turėjo jums atidengti akis. Rugpiūčio 6 ar 7 jūs pasakėte vokiečiams per M.E.D. kodo aparatą: "Mes pavedame jums rusų kapitoną Barskį, dibantį dėl K.G.B., vienų prekybos įmonė vakarų Berlyne. Jis jums bus naudingesnis negu mums". Ir naktį iš 9 į 10 rugpiūčio Barskis buvo

automobilio užmuštas vakarų Berlyne. Mirė vietoje. Jis, aišku, buvo nužudytas ir jūs galėjote padaryti išvadas patys. Aš tai galiu patvirtinti, nes man buvo pavesta Prancūzijoje parinkti du Barskio žudikus.

C.I.A. kilo tada panika, kas galėjo išduoti? Pirmoj eilėj buvo įtartas gen. Felsen, nes Barskis buvo nužudytas Vokietijoje. Bet įtariamųjų sąrašė buvo atsidūrę ir kitų kraštų žvalgybų viršininkai. C.I.A. paskubomis vedė anketą visuose penkiuose kraštuose.

-- Nesakykit, kad ir jūs, anglų kontražvalgybos galva, buvote sekamas amerikiečio Wonder savo paties teritorijoje, -- paklausė pulk. Dubois.

-- Visai teisingai, -- atsakė Boyle. Aš buvau sekamas pusketvinto mėnesio, kol Felsenas buvo atidengtas. Jums nepatinka Wonderis?

Dubois norėjo pasakyti taip, bet susilaikė ir sumurmėjo ne.

-- Wonderis buvo priverstas tai daryti, -- teisingo Boyle.

-- Pagaliau, vienas, amerikietis operatorius Vokietijoje, kuris įėjo į Felseno biurą po pretekstu pakeisti M.I., ant aparato pastebėjo vos matomus nubrėžimus, lyg prie aparato būtų dažnai pridėdama kita dalis. Pasirodo rusai buvo davę Felsenui micro-radio siustuvą, kurį jis prijungdavo prie aparato ir K.G.B. tuo pačiu laiku skaitydavo M.E.D. pranešimus, kaip ir Felsenas.

Nustebintas Dubois pastebėjo:

-- Bet kodėl jūs tai man sakote, Boyle?

-- Aš neišduodu C.I.A. paslapčių. Kiekvienu atveju pats Wonderis jums artimiausiu laiku papasakos ir pasiūlys jums M.2 aparatą, geresnį už M.I.

-- Man?

(Bus daugiau)

JIE MIRĖ, KAD JŲ DARBUS MES TOLIAU TĖSTUME

ARTIMŲJŲ DRAUGŲ: A. KRAUSO, D. PENIKO, A. ŠUKIO IR J. VALAKO NETEKUS

STEPAS VYKINTAS

Tremties lemtis yra didžiai palanki mirčiai. Kiek daug šio pokario tremtinių lietuvių išmirė ne laiku! Kiek daug netekome stambių kūrybinių jėgų! Jos būtų galėjusios nepriklausomoje Lietuvoje dar gyventi. Tai savotiškas tremties genocidas. Neabejoju, kad Antanas Krausas, kuris buvo vydinistas, vegetaras, antialkohikas, būtų normaliomis gyvenimo sąlygomis galėjęs susilaukti Vydūno amžiaus, maždaug apie 85 m. Taip pat ir Aleksandras Šukys, Juozas Valakas, jei nebūtų išgyvenę savo šeimų tragedijos, normaliai būtų susilaukę daug ilgesnio amžiaus. Deja, mūsų tos ir valstybės tragedija reikalauja ne tik tiesioginių -- Sibire, bet ir netiesioginių -- tremties -- aukų.

Malonūs skaitytojai man atleis, kad pavėluotai atsiliepiu apie šias man brangias asmenybes. Bet likimas taip lėmė, kad anksčiau fiziškai neįstengiau atsisėsti prie rašomosios mašinėlės ir atiduoti pastutinę pagarbą savo artimiesiems ir brangesiems draugams.

Antanas Krausas. Su Antanu Krausu susipažinau 1926 m. bendradarbiaudamas Kauno universitete, humanitarinių mokslų fakultete. Tačiau mūsų bičiulystė sustiprėjo Šiauliuose, kada 1932 m. aš nuvykau redaguoti "Šiaurės Lietuvos" ir kitų provincijos tautininkų laikraščių. Tada Antanas pakvietė mane apsigyventi jo šeimoje. Tai buvo maloniausias mano gyvenimo valandos. Mudu su Antanu siejo ne tik kilni Vydūno asmenybė, kurią abu netik gerbėme, bet ir kiekvienas savaip mylėjome, tačiau ir daugybę kitų moralinių ir kūrybinių saitų. Deja, nelgai Šiauliuose gyvenau, ir mudu išsiskyrėme, bet, nežirdami nuotolių, visuomet palikome ištikimi draugai.

A. Krausas gimė 1905 m. gegužės 10 d. Sedoje, Mažeikių apskr. Jis mokėsi Telsių gimnazijoje, kurią baigė 1925 m. Dar gimnazijoje būdamas, jis pasireiškė kaip vydinistas, organizatorius, laikraštėlių leidėjas. Baigęs 1930 m. germanistikos studijas Kauno universitete, buvo paskirtas Šiaulių berniukų gimnazijos mokytoju. Nuo tų metų visą nepriklausomybės laikotarpį

ir okupacijų metu jis buvo arba gimnazijų mokytojas, arba direktorius. Kartu jis uoliai dirbo įvairiose kultūrinėse ir politinėse organizacijose kaip šaulių vadas, tautininkų mokytojų ir bendrojo tautininkų sąjungoje. Ilgesnį laiką buvo Skuodo ir Rokiškio gimnazijų direktorius ar inspektorius. Bolševikai jį nužemino ir ištrėmė į Kelmės vidurinę mokyklą mokytoju. Jis dirbo pedagoginį darbą ir tremtyje: Vokietijoje stovyklų gimnazijose, Australijoje sekmadieninėje mokykloje.

Antanas Krausas buvo skautų, gyvulių globotojų organizatorius, veikėjas, spaudos platintojas ir darbuotojas, plačia prasme kultūrininkas. Tiksliai jo gyvenimo draugė Anelė Krausienė man laiške rašo: "Juk jis buvo naujųjų laikų knygnešys. Nedaug kas sugebėjo taip dirbti užsimiršdamas save, aukodamasis, kaip jis. Visur bėga, visur skuba... Atliekamu nuo tarnybos laiku vis rašo, kuria, rūpinasi visokiais lietuviškais reikalais..."

Suprantama, kad jis persidirbo, pavargo ir š.m. gegužės 3 d. palūžo. Širdies priepuolis, kairiojo šono paralyžius, arterijų sklerozė ir plaučių nusilpimas jį paėmė į Anapilį, pas motinėlą, kaip jis pats prieš mirtį pareiškė.

Liko jo nebaigti darbai. Jis buvo suredagavęs visus Vydūno raštus, kuriems ieškojo leidėjo. Kiek žinau, šie raštai yra persiųsti į Ameriką. Spėju, kad jie yra persiųsti jo bič. R. Serapnui. Vydūno raštų išleidimu rūpinosi ir mano bič. M. Žilinskas, gyvenęs V. Berlyne. Labai džiaugčiausi, jei Vydūno raštų išleidimas bendromis jėgomis būtų realizuotas.

Domas Penikas. A.a. Domą Peniką arčiau pažinau tremtyje. 1945 ar 1946 m. Dillinge ne jis suorganizavo "Mūsų Kelio" išleidimą. Kelis metus jis buvo to tremties laikraščio leidėjas ir vyr. redaktorius. Kada šis laikraštis vėliau susijungė su "Mintimi", jis buvo notariškai perleides man jį redaguoti, bet dėl tam tikrų intriginų priežasčių aš jau šio redagavimo nebeperėmiau. Su D. Peniku man teko dažnai susi-

tikti ir bendradarbiauti tautinės spaudos ugdymo srityje.

D. Penikas gimė 1907 m. balandžio 15 d. Kelmėje, Raseinių apskr. 1929 m. baigęs Šiaulių mokytojų seminariją, jis vėliau studijavo ekonomijos mokslus Kaune, įsigydamas diplomuoto ekonomisto vardą. Nepriklausomybės laikais jis buvo pradžios mokyklos mokytojas, finansų ministerijos valdininkas. Tremtyje jis pasireiškė kaip gabus spaudos organizatorius, leidėjas, žurnalistas. Jis išleido nemaža lietuviškų knygų, be to, suredagavo ir išleido vokiečių kalba "Novellen vom Baltischen Meer". Buvo neolituanas tautininkas, bendruomenės veikėjas. Mirė širdies smūgio ištiktas Brooklyne 1969 m. gruodžio 2 d. Jo netikėtą mirtis yra didelis nuostolis mūsų tautai.

Aleksandras Šukys. Su juo pirmą kartą susitikau Stutgarte, o vėliau Huettenfelde, kai 1957 m. gegužės mėn. nuvykau į gimnaziją lietuvių kalbos ir literatūros dėstyti. Tuo metu A. Šukys buvo gimnazijos ūkvedys. Iš karto mūsų santykiai užsimezgė labai bičiuliški, nes Šukio asmenyje užtikau tokių nuoširdžių ir atvirų aukštaitiškų bruožų, kokių te galima rasti Vaižganto "Vaduvų krašto" žmonėse. Jis buvo tiesus, drąsus, sąmojingas ir sąmoningas lietuvis, kurio kalba buvo atvira, kietą ir logiška, o veiksmas -- nuoseklūs ir sąžiningi. Nors nebuvo baigęs aukštojo mokslo, bet pasižymėjo plačia politine erudicija ir sveikomis pažiūromis.

A. Šukys gimė 1900 m. vasario 29 d. Rytų Lietuvoje. Nepriklausomybės laikais daugybę metų dirbo kaip pradžios mokyklos mokytojas ar vedėjas. Buvo šaulių, tautininkų veikėjas, vadovas. Bolševikai už jo patriotinę veiklą norėjo išvežti į Sibirą, bet jis nuo jų pasislėpė. Klasingu būdu buvo sugauta jo šeima ir išgabenta į Sibirą, kur ir dabar tebekenčia už vyro patriotizmą.

Atsidūręs tremtyje, kurį laiką buvo susirgęs plaučių džiova. Pasigydęs apsigyveno Ludwigsburge, o vėliau Stutgarte -- Bad Kanstate. Čia jis ilgą laiką vadovavo apylinkei, porą metų dirbo gimnazijoje kaip ūkvedys, vėliau vėl pirminkavo Stutgarto apylinkei, skiepėjo lietuvių vargo mokykloje, aktyviai dalyvavo plačioje bendruomeninėje veikloje kaip "Vienybės Bloko" kandidatas į Tarybą, kaip Krašto Valdybos narys etc. Mirė š.m. balandžio 24 d., negalėdamas pakelti bendruomeninių rūpesčių, kurie susidarė apylinkėje. Aleksandro Šukio asmenyje lietuvių bendruomenė V. Vokietijoje neteko aktyvaus veikėjo ir tvirto lietuvių, kuris Lietuvos nepriklausomybės idėjai paaukojo viską, ką jis turėjo.

Juozas Valakas. Jis buvo gimęs, kad gyventų dėl kitų. Atsimenu jį 1941 m. birželio mėn. gale. Jis išiveržė į mūsų butą toks gyvas ir energingas su dideliu nešuliu. Pasirodo, kad jis buvęs sovietų armijos priverstinis karys "nukniaukė" didelę dėžę taukų ir atgabeno mano šeimai, žinodamas, kad mes "išstisus bolševikinius metus skurdome. Kitas būtų pardavęs tą taukų dėžę ir gerai mėnesį padžęs. Tai rodo didelį Valako altruizmą.

Pažinojau Valaką jau anksčiau kaip didelį idealistą, taurų jaunuolį, studentą neolituoną. Jis jau tada pasižymėjo žurnalistiniais gabumais. Gimė 1915 m. rugpiūčio 13 d. Takomoje, Washingtone vls. JAV. 1922 m. su tėvais grįžo į Lietuvą. Baigęs gimnaziją studijavo biologiją, vėliau lituanistiką. Tremtyje dėstė lietuvių kalbą Liubeko liet. gimnazijoje. Redagavo tremties laikraščius. Nuvykęs į JAV dirbo "Vienybėje", "Karyje". Veikė tautininkų organizacijose, Balfe. Su jo pagalba man pasisekė Vokietijoje išleisti Stasio Butkaus atsiminimų knygą "Vyrai Gedimino kalne". J. Valako šeima bolševikinės okupacijos pasėkoje liko išdraskyta. Ši asmeninė tragedija, be abejo, pakirto jauną ir gabią žurnalistinę jėgą.

Berašant šį nekrologinį straipsnį atėjo iš Kados liūdna žinia, kad ten užgėso Aleksandro Statulevičiaus gyvybė. Neturėdamas biografinių duomenų, noriu tik paabrėžti, kad A. Statulevičiaus asmenyje neteko me pareigingo lietuvių, kuris nuolat finansiškai rėmė tautinę spaudą, organizacijas ir jaunimą. Vasario 16 gimnazijoje, atsiųsdamas aukų mano ruošoms klasių studijinėms išvykoms.

Šioje vietoje tebūnie man leista išreikšti mano nuoširdžią ir gilią užuojautą visų šių penkių gerų bičiulių šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

Jūs gi, mieli Bičiuliai, ramiai ilsėkitės trijų kontinentų žemėje, nors gerai žinau, kad jums būtų mieliausia Lietuvos žemelė, o jūsų darbus teateinie tęsti tremties jaunimas.

Džiaugsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo --

LAKE GEORGE, N. Y.

lietuvių SLYVYNŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmiausių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta -- ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir kristoliniu vandeniu. PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys -- irklinės, burninės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroatas ir tt. Vakaraus salėje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS Salia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėmis).

Nuo New Yorko per 200 mylių. Iš New York Thruway Exit 24, į Northway 87 iki Lake George Village, 15 ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietė skelbiama N.Y. Times ir Daily News skelbimais, laidoose.

Rezervacijų informacijai reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR
DIAMOND POINT, N.Y. 12824 Tel. (518) NH 4-5071

Prie Michigano ežero...

(Atkelta iš 4 psl.)

tės visi įvykiai, džiaugsmas, vargai, bėdų bėdėlės... Tai mielas atminimas "Gintaro" egzistencijos.

Menamė ir tuos dešimtmečio vakarus, kada čia būriai vasarotojų vakaro glūdumoje šiame, štai krante, užtraukdavo lietuvišką dainužę. Ir koks ilgesys apimdavo mus tada. Dainužė, atrodo, mus jungdavo su toli pasilikusiais namais.

Besišnekučiuojant apie praeitį susitinkame ką tik čia atvykusį pailsėti mūsų meno vėteraną prof. dail. Adomą Varną su poniu. Jis tik pirmą kartą čia.

-- Gražus ir mielas lietuviškas kampelis, -- į ežero tolius nuo kalno žvelgdamas taria profesorius Adomas Varnas.

Čia gal jam gims ir naujas įkvėpimas, nes teptukas dar vis rankoje, nors jau devyniasdešimt antrus bebaigęs.

Kieme susiburia vasarotojų salelė. Jų tarpe jau eilę metų čia savas

atostogas bepraleidžia Anastazija ir Jurgis Bukšniai iš Omahos, Nebr.

-- Patinka ši graži vasarvietė. Čia tiek daug mielių žmonių sutinkame per eilę metų. Ir pilsiauti miela tarp savųjų -- dėsto simpatingoji ponė Bukšnienė.

Kur čia išvardinsi tiek daug mielių vasarotojų. Tačiau, sako Algis Karaitis, jie visi tapo lyg šeimos brangūs nariai.

-- O gal kiek apie ateitį, žinoma, Union Pier, pasakytum, Algi -- bandau suvokti jo planus.

-- Union Pier ateitis priklausys nuo daugelio aplinkybių. Ežero švarumo, lietuvių pastangų ir pačių vasarotojų. Manau, kad Union Pier dar ilgai pasiliks lietuviams miela vieta papoilsiauti. Ar Union Pier augs, parodys ateitis. Pranašui nenorėti būti, -- be išvedžiojimų atsakė Algis Karaitis.

Saulutė skubėjo vakarop.

Aištelėje klegėjo jaunimo juokas, medžių šakose išdykavo voveraitės ir nakties poilsui ruošės giesmininkai paukšteliai.

Rytojaus diena auš giedri. Amžiną ramybę sudrums ankstyvieji "Gintaro" vasarotojai, nemėgstą ilgai miegoti. Auš nauja diena ir miegliams šios vasarvietės savininkams Algiui ir Viktorijai Karaičiams. Gražioji Michigano ežero daina teldi juos į sekantį dešimtmetį.

GAUNAMA DIRVOJE

• Lemtingos Dienos. Jonas Jaskauskas. Apysaka. Viršelį piešė P. Jurkus. Apysaka vaizduojanti rytų Aukštaitijos miestelį ir kaimą pirmojo pasaulinio karo metu. Konfliktas tarp vokiečių okupantų ir lietuvių, jaunųjų meilė ir lietuviškas idealizmas sudaro šios knygos intriga. Knyga 187 psl., kaina 2.50 dol.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

1970 metų abiturientai

Vita Pivorinaitė

Andrius Raulinaitis

Regina Plodžinskaitė

Algis Meilus

• **ABITURIENTŲ** pristatymas lietuvių visuomenei įvyks rugsėjo 12 d., šeštadienį, Clevelande Pick Carter viešbutyje. Meninę programą išpildys patys abiturientai. Režisuoja Petras Maželis.

(Kitame Dirvos numeryje bus daugiau)

• Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• **DR. ŠARŪNAS PECKUS**, buvęs clevelandietis ir jūrų skautas, dabar gyvenąs Oak Park, Ill., nesenai atvežė savo du sūnelius į Clevelando jūrų skautų stovyklą ir aplankė savo tėvus M. ir Z. Peckus.

Lankydamas stovyklą, jūros skautams įteikė šimto dolerių auką už kurią Clevelando Kaipėdos Jungtinys nuoširdžiai dėkoja.

• **ALT S-GOS CLEVELANDO SKYRIAUS** gegužinė įvyks rugpiūčio 23 d. Vlado Dauto sodyboje, 2971 Bishop Rd.

Jeigu pasitaikytų lietingas oras, skyriaus pirmininkas Garmus ir ponias kviečia atvažiuoti į jų namus draugiškam popiečiui praleisti. Adresas: 24584 Chardon Road.

• **CLEVELAND TRUST** bankas išleido Cleveland Trust Bank Americard su fotografija, kuri neįsiskaito. Jos savininkas nebus atsakomingas už išmokėjimą, jei ji bus pavogta ar pamesta. Asmenys norintieji gauti šią kortelę tesikreipia į bet kurią iš 80 Cleveland Trust banko skyrių, kur bus padaryta jų fotografija. Ši kortelė turės \$1000 vertės kreditą ir ją galima bus naudoti 3100 ban kuose visoje Amerikoje.

• **BLOSSOM MUSIC CENTER** rugpiūčio 20-23 d. duos šešis New York City baleto pastatymus.

Ketvirtadienį, rugp. 20 d. 8:30 "A Midsummer Night's Dream"; Penktadienį, rugp. 21 d. 8:30 "Tchaikovsky Suite" ir "Dances at a Gathering";

Šeštadienį, rugp. 22 d. 2 v. p.p. vaikams popietė "Prodigal Son" ir "Who Cares?";

Šeštadienį 8:30 v.v. pakartojimas penktadienio programos;

Sekmadienį, rugp. 23 d. 2 v. p.p. "A Midsummer Night's Dream" Sekmadienį 7 val. vak. pakartojimas penktadienio programos.

Svarbiausios šokėjos Melissa Hayden, Allegra Kent, Patricia McBride, Kay Mazzo ir Violetta Verdy. Grupei vadovauja George Balanchine.

Bilietai nuo 7.50 iki 3.50 gaunami Blossom kasoje, Severance Hall ir Burrows krautuvėse.

APŽIŪRĖJIMUI NUO 1 iki 7 val.

E. 272 ir Lake Shore Blvd., Euclide. Naujas mūrinis namas. 6 ir 6. Dvi vonios kiekviename bute. Šiltu vandeniu šildymas. (61-63)

PARDUODAMAS NAMAS

Savininkas parduoda 6 kambarių kolonialinį namą, su ungiakuriu, pavėsio medžiais, 300 pėdų sklypas, prie Lake Shore Blvd. ir E. 185 St. Pėsčiom pasiekama Villa Angela ir St. Joseph's Highschool. 18108 Windward Rd. \$18,500. Skambinti tel. 531-4697.

ALT S-gos CLEVELANDO SKYRIAUS

GEGUŽINĖ

[VYKS SEKMADIENĮ, RUGPIŪČIO 23

Vlado Dauto sodyboje,

2971 Bishop Rd.

Pradžią 1 val. p.p.

**VISI MALONIAI KVIEČIAMI
PRALEISTI DIENĄ GAMTOJE**

JAUNIMO IŠKYLA

Lietuvių jaunimui, moksleiviams ir studentams ruošinama iškyla rugpiūčio 23 d. nuo 12 iki 8 val. vak. Turkeyfoot State Park. Vietą yra į pietus nuo Akron ant 93 kelio (Manchester Rd.). Programoje sportas, žaidimai, maldymasis, vandens slidės, valtelės ir laivai. Ruošia Lietuvių gydytojų moterų pagelbinis vienetasis. Teirautis pas Eleonutę Razgaitę, Marytę Gruzdytę arba pas p. Šontienę, Akron. Telefonas 644-3800.

Važiuoti Rt. 21 south iki išvažiavimo Rt. 224 east į Akroną iki Rt. 93 (Manchester Rd.) kol privažiuosit Turkeyfoot State Park įvažiavimą.

• **Apdraudos reikalais** geriausias patarnavimas gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIŪČIO 23 D. ALT S-gos Clevelando Skyriaus gegužinė Vlado Dauto sodyboje, 2971 Bishop Rd.

RUGPIŪČIO 30 D. Clevelando skautijos metinė gegužinė.

RUGSĖJO 12 D. Abiturientų pristatymas - ballus.

RUGSĖJO 26 D. K.S. Karpius, 75 metų amžiaus proga, pagerbimas - banketas.

SPALIO 4 D. -- LRK Moterų Sąjungos 36 kuopos metinė vakarienė Naujosios parapijos salėje.

SPALIO 18 D. Religinės Šalpos vakaras Naujosios Parapijos salėje.

LAPKRIČIO 7-8 D. Lietuvių Diena. Rengia LB I-os ir II-os Apyl. valdybos.

LAPKRIČIO 26-28 D. Lietuvių Studentų Sąjungos XX visuotinis suvažiavimas Pic Carter viešbutyje.

GRUODŽIO 31 D. Naujųjų Metų sutikimas rengiamas LBI-os ir II-os Apyl. valdybos.

MACHINE OPERATORS

Exp. or will train on wrapping machines. Mus have good coordination. Full & pt. time. Good hourly rate -- paid holidays & fringe benefits. For appointment call Norwood, Ohio 513-351-6611. (62-68)

SECOND SHIFT Supervisor for Die Cast Plant. Must have good technical ability and be able to get parts running to standard. Contact Shirley Bacon for appointment. DENHAM MANUFACTURING 120 Pere Marquette St. Big Rapids, Mich. 616-796-8673 (58-62)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN ELECTRICIANS

Able to work any shift. Must have either UAW Journeyman's card or documented proof of eight years experience. Steady work and some overtime. Fringe benefits.

WHITE PRODUCTS MIDDLEVILLE, MICH. (56-62)

FOREMEN

For meat processing & sausage dept. also smoked meats, curing, boning and smoking. Steady work, good salary & liberal fringe benefits.

Contact Fred Brent PETERS SAUSAGE COMPANY 5454 W. Vernor Highway Detroit, Mich. (313) 826-5030 An Equal Opportunity Employer (58-67)

FEMALE

WANTED FACTORY HELP FOR ALL 3 SHIFTS

Good clean, steady work, in modern plastic plant. Paid holidays, vacation & hospitalization. Westside location.

AMERICAN PLASTICS CO. 4677 MANUFACTURING RD. CLEVELAND, OHIO 267-7111 (55-64)

VIVAT ACADEMIA

Lietuvis jau dainuoja nuo pat jaunu dienų. Ir ta meilė dainai riša mus visus. Albumas "Vivat Academia", jaunimo įgrotas ir įdainuotas, šokių muzika linksmia visus, o patriotiniais žodeliais primena Nemuno šalelę...

Tai graži dovana jaunimui, o ir vyresniems puikus studento dienų prisiminimas. Albumo kaina \$8.50. Plokštelės gaunamos pas platintojus:

Chicagoje:

Karvelio krautuvėje, 2501 W. 71 St.
Gradinsko krautuvėje, 2512 W. 47 St.
Brazdžionio krautuvėje, 2646 W. 71 St.
Marquette Delicatessen, 2553 W. 71 St.
Feliksas Daukus, 7159 Maplewood Ave.
Endzelis, 3240 So. Halsted

Clevelande:

Dirvoje, 6907 Superior Ave.
Baltic Delicatessen, 677 E. 185 St.

Bostone:

Baltic Florist, 502 E. Broadway
Lendraitis Leonas, 450 E. 7 St.

New Yorke:

Jack Stukas, 1016 Schliefer Rd., Hillside, N. J.
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.
Pašukonis Jonas, 86-22 98th St., Woodhaven, N. Y.
Galminas Jonas, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

Detroit:

J. Gaižutis, 571 Grixdale
Sabalis Antanas, 32 Simpson Rd., Rochester, N. Y.

Los Angeles:

A. Skirius, 4366 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

Toronte:

J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr.

Pirmoji plokštelė "Grogame Jums" gaunama pas B. Brazdžionį, 2646 W. 71 St., Chicagoje.

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 6%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

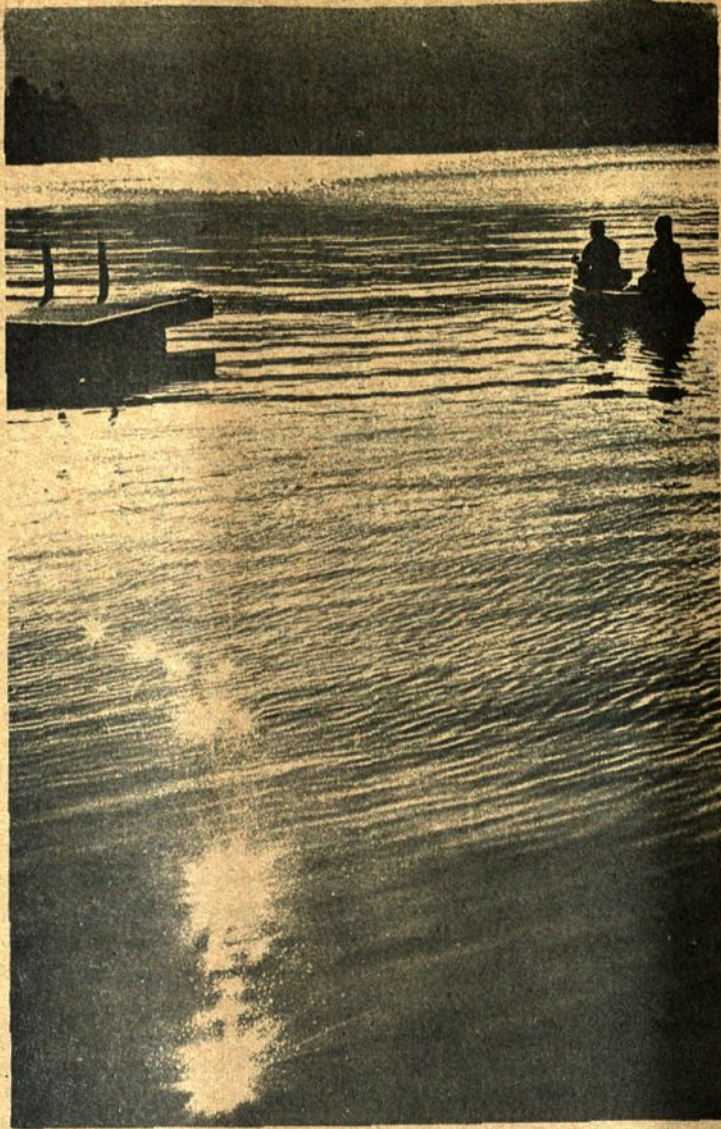

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

**RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525**

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

RUOŠKIMĖS Į NEOLITUANŲ STOVYKLĄ

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA kviečia visus korporantus ir Tautinio Akademinių Sambūrio narius su šeimomis, draugais ir bičiuliais registruotis vykti į stovyklą, kuri įvyks š. m. rugpjūčio mėn. 30 d. iki rugsėjo mėn. 6 d. gražioje BLUE WATER MANOR, Diamond Point, N. Y. 12824. Tel. (518) 644-5071.

Norintieji vykti į stovyklą prašomi skubiai registruotis pas Bronių Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629; tel. 778-7707.

Laiku neužsiregistravę gali nepatekti į stovyklą, nes vasarvietės šeimnininkė reikalauja, kad būtų jai duota žinios apie stovyklautojus bent dvi savaites prieš stovyklai prasidedant ir, kad kiekvienas stovyklautojas įmokėtų po 10 dolerių stovyklos užstatą. Mokestis už pilną (7 d.) stovyklavimo laiką \$99.69 (įskaitant maistą, tris kart per dieną, taksus ir arbatpinigius). Stovyklaujantieji nepilną laiką moka į dieną po \$12.85 plus taksus ir arbatpinigius.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Lietuvos Vyčių Seimas šiemet įvyksta Chicagoje, Sheraton viešbutyje nuo rugpjūčio 20 iki 23 d. Posėdžiai įvyks kiekvieną rytą ir popietį, o paskutinis bus sekmadienį po pietų. Šv. Mišios bus laikomos viešbutyje penktadienį ir šeštadienį; iškilmingos seimo baigimo šv. Mišios bus 10 val. ryto, sekmadienį Aušros Vartų bažnyčioje. Pusryčiai parapijos salėje po Mišių. Svečių priėmimas įvyks rugp. 20 ketvirta-

dienio vakare Ekskursi niame laive "Trinidad" Jei kas norėtų dalyvauti kreiptis į šio parengimo pirm. Leon Pauks- ta, dėl rezervacijų. Tel. WA 5-0853.

Penktadienio vakare bus priėmimas L. Vyčių darželyje ir salėje, pradedant 8:00 val. vak. Jei kas iš Chicago lietuvų norėtų atsilankyti, galite užsisakyti bilietą (3.50 asmeniui) skambinant Estelle Rogers, tel. WA 5-3948. Tą vakarą bus skanūs valgiai pagamin-

ti lietuvių šeimnininkų ir gros George Joniko orkestras. Bus gyva juokinga programa.

Šeštadienio vakare, rugp. 22 visi užkvieisti dalyvauti su delegatais tradiciniame "Inaugural Ball" viešbučio East Room salėje. Šokiams gros net du orkestrai ir bus įvairių programėlių. Moterys ir mergaitės gali dėvėti ilgas ar trumpas sukneles. Rezervacijas galite daryti pas Vincą Samaską (\$4.00 asmeniui), Tel. 521-4558.

Seimas baigsis sekmadienio vakare, rugp. 23 iškilmingu banketu, viešbučio Grand Ballroom, kuriame dalyvaus daug žymių svečių ir bus pažymėjimai suteikti. Vienas ypatingas pažymėjimas bus suteiktas JAV Kongresmanui, kuris skiriamas L. Vyčių Lietuvos Reikalų Komiteto kiekvienais metais užsipelnusiam svetimtaučiu už jo darbus Lietuvos laisvės reikalais. Šio parengimo pirmininkai Andy ir Dolores Yuknis kviečia kas norėtų dalyvauti, užsisakyti vietas iš anksto. (\$12.50 asmeniui). Tel. 323-1198.

Apskrities ir Seimo pirmininkas Algirdas Brazis taipgi priims rezervacijas visiems parengimams. Galima pasiekti Bražį tel. 598-6193 arba 598-9661.

Chicago Vyčiai, kurie rengiasi priimti svečius, maloniai kviečia jus.

• ANTANAS SENIKAS, Vilties Draugijos valdybos vicepirmininkas, šiuo metu serga ir paguldytas ligoninėn.

ISVYKO Į EL SALVADORE

Inž. Jurgis Šablauskas, iš Montrealio, priėmęs inž. Eug. A. Bartkaus kvietimą, išvyko į El Salvadorą, kur įsikūnėjęs į Bartkus and Associates, Inc. pradėjo darbą.

Jurgis Šablauskas dirbs prie minėtos firmos vykdomų greitkelių tiesimo darbų centrinėje El Salvadoro dalyje, o taip pat ir prie parengiamųjų darbų (ekonominės studijos) kelius tiesti šiaurinėje El Salvadoro srityje.

• LIETUVOS PAJŪRIS. 1970 m. Nr. 2. Leidžia Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijų Centro Valdyba. Vyr. redaktorius A. Lymantas, 5260 10th Ave., Rsm. Montreal 405, P.Q. Canada. Šiame numery E. Jankutė rašo apie Bitėnų kaimo "dievuką". Kpt. B. Krištopaitis "Laivo zuikiai" ir kt.

• ATEITININKŲ Federacijos aštuntasis kongresas įvyks š. m. rugsėjo 4-7 d. Chicagoje, Jaunimo Centre.

Rugsėjo 4 d. 7 v.v. literatūros vakaras, kurį rengia korp. Šatrija.

Rugsėjo 5 d. 9 v. iškilmingas posėdis. Dr. A. Damušis skaitys paskaitą "Jauna krikščioniškoji asmenybė -- tautos ateitis". 2 v. p.p. Simpoziumas "Ateities sąjūdžio prasmė ir kryptis" 8 v.v. koncertas Orchestra Hall, 220 So. Michigan Ave.

Rugsėjo 6 d. darbo posėdžiai, pamaldos ir vakare banketas South Shore Country Club.

Dėl informacijų kreiptis į kongreso inf. centrą 4015 S. Artesian Ave., Chicago. Tel. 523-8182.

• ELEMENTORIUS, Švietimo tarybos rūpesčiu E. Ruzgienės parengtas ir Z. Sodeikienės iliustruotas, saleziečių spaustuvių Romoje jau atspausdintas ir liepos gale išsiųstas į Chicago. Gaunamas pas LB reikalų vedėją K. Barzduką, 6959 So. Talman Ave., Chicago, Illinois 60629, telef. (312)-778-1368.

ATLANTO RAJONO VASAROS STOVYKLĄ

Atlanto Rajono vasaros stovyklą "Perkinas" įvyks 4-H Camp, Spencer, Mass. nuo rugpjūčio 30 d. iki rugsėjo 7 d.

Stovyklos vadovybė: viršininkas -- s. M. S. Batis, pavaduotojas -- ps. A. Glodas, sekretorė -- ps. I. Jankauskienė, medicinos sesuo -- I. Jalinskienė, laikraštėlio redaktorius -- ps. D. Glodas. Sesių pastovyklės viršininkė -- ps. B. Zdanienė, Brolijos pastovyklės viršininkas -- ps. G. Surdėnas, ūkio skyriaus vedėjas -- J. Palubeckas, jo pavaduo-

tojas -- s.v. A. Pridotkas. Virtuvės personalas -- Howard Beaudette, sl. V. Pajedaitė, A. Grigonis ir E. Grigaitis. Pionierijos vadovas s.v. G. Jaunla.

Stovyklos mokestis: \$30.00, jei stovyklauja keli iš šeimos pirmas moka \$30.00, antras \$27.50, trečias \$25.00, ketvirtas ir kiti po \$20.00. Kas aukuoja \$100.00 Rajono stovyklavietei vienas iš šeimos moka \$2.50 mažiau. Norintieji pasilikti dieną kitą stovykloje -- moka \$5.00 dienai.

LOS ANGELES

PAVYKUSI GEGUŽINĖ

Liepos 29 dieną jaukioje p.p. Jukūnų sodyboje susirinko netikėtai didelis skaičius svečių, kuriuos ALT Sąjungos Los Angeles skyriaus pirmininkas priiminėjo su jam įprastu meilumu. Išlytautojai smagiai linkminosi ligi sutemos.

ROCHESTER

LIETUVIŲ DIENA

Tradicinė Lietuvių Diena Rochestery įvyks rugpjūčio 23 d., 3 val. po piet prasidės automobilų parada. Į Lietuvių Dieną yra pakviesti miesto burmistras ir kiti miesto bei apskrities atstovai. Dalyvaus ir Monroe County "harvest queen" antrininkė, lietuvaite Nijolė Mačiulytė.

Už gražiausiai papuoštus automobilius bus skiriama premija. Programoje tautiniai šokiai ir kitos pramogos. Programą praves John Sliks, Amerikoje gimęs lietuvis.

Ši diena yra kartą metuose ir tai yra reta proga susitikti senus pažįstamus ir atnaujinti pažintis.

Laukiama svečių iš plačios apylinkės ir Kanados.

Lietuvių Dieną ruošia BALFO skyrius, kurio pirmininkas yra nepavargstantis Juozas Jurekus. Pelnas skiriamas Balfui, sušelpiti vargantį lietuvi. (vv)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KOMPOZITORIUI
JUOZUI KAROSUI
80 METŲ

Muzikui, kompozitoriui Juozui Karosui š. m. liepos 16 d. sukako 80 m. amžiaus. Jis yra gimęs 1890 m. Anykščių valsčiuje, Spraguičio vienkieny. Muzikos mokėsi pas J. Gruodį. 1921 m. įstojęs į Rygos konservatoriją, Karosas ją baigė, išsigijęs dvi specialybes: vargonų ir kompozicijos. Nuo 1930 m. įsikūręs gimtojoje Lietuvoje, Karosas pradėjo dirbti valst. radiofone Kaune, be to, vadovavo "Dainos" draugijos chorui. Nuo 1935 m. Karosas keletą metų dirbo Klaipėdoje, vadovaudamas muzikos mokyklai, dėstydamas chorvedybą, veddamas vargonų specialybę. Vokiečiams 1939 m. užėmus Klaipėdą, Karosas su muzikos mokykla išsikėlė į Šiaulius, bet nuo 1945 m. jis vėl Klaipėdoje, pedagoginėje veikloje dirbęs iki 1956 m. Jis vėl vadovavo muzikos mokyklai, vėliau buvo mokytoju.

1956 m. įsikūręs Vilniuje, Karosas visą laiką, ir ligšiol, ugde choro dirigentų kartą. Jo mokiniai veikia įvairiose Lietuvos miestuose bei vietovėse.

Jo muzikinė kūryba -- plati. Yra sukūręs visą eilę populiarių dainų, kaip "Linėlius roviau", "Vai žydėk, žydėk balta obelėle" ir kt. Jos mėliau atliekamos bei klavosomos, negu Karoso kūriniai, kurių tikslas -- atžymėti kai kuriuos naujosios santvarkos Lietuvoje įvykius ar bolševikų vadus. (E)

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su šiltu ir šaltu tekančiu vandeniu kainuoja tarpe \$45.00 ir \$55.00 savaitei dviem asmenim.

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI

Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave., Ocean City, New Jersey 08226

Telefonai: 399-9871, Privatus 399-1221
Area Code 609

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Pasiskubinkite įsigyti

AGONIJA

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol., už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. J. Gliados romaną "AGONIJA".
Kaina 5 doleriai.

Pavardė ir vardas

Adresas

Anglijoje du tūkstančiai nudistų buvo suvažiavę iš viso pasaulio į Kent parką kongresn. Dalis jų pareiškė norą gretimos parapijos klebonui R.P. Donaldui Sheriff, sekmadienį ateiti į bažnyčią išklausti pamaldų. Klebonas, bijodamas, kad jie gali ateiti į jo bažnyčią neapsirengę, pats nusprendė vykti į jų stovyklą pamaldų laikyti ir kaip matome iš nuotraukos, jis nė kiek neraudonavo priešais tokią nuogyjų maldininkų grupę. Pamaldos tęsėsi pusvalandį, vargonais grojant vienam nudistui, o kitiems giedant šventas giesmes. Sakoma vienintelis nepatogumas atsirado tada, kai buvo pradėta rinkti parapijai aukas. Nudistai turėjo eiti į rūbinę ieškoti ten paliktų piniginių ir rankinukų.